

Crna Gora
Ministarstvo poljoprivrede i ruralnog razvoja

Operativni kriterijumi i indikatori održivog gazdovanja šumama u Crnoj Gori

lokalni konsultanti

**Alija Bralić, Zehra Demić, Blažo Jokanović, Dragan Marković,
Kenan Pepić, Dragan Terzić, Joveta Terzić, Žarko Vučinić i
Mensura Nuhodžić, SNV savjetnik**

u saradnji sa

**Franc Ferlin,
međunarodni konsultant**

Podgorica, maj 2011

Kriterijum 1: Održavanje i odgovarajuće unaprjeđenje šumskih resursa i njihovog doprinosa globalnom kruženju ugljenika

Pod-kriterijum 1.1: Održavanje i odgovarajuće unaprjeđenje površina pod šumama i šumskim zemljištem i jačanje njihovih proizvodnih, ekoloških i socijalnih funkcija - uzimajući u obzir vlasništvo, vrste drveća, otvorenost i namjenu šuma i šumskog zemljišta - gazdovanjem šumama primjenom prirodi bliskog načina uzgoja u skladu sa propisima, planovima i programima i posebnim tehničkim standardima

Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
<p>1.1.1. Održavanje i gdje je moguće, povećavanje ukupne površine šuma i šumskog zemljišta na račun goleti, naročito planskim korišćenjem i usmjeravanjem prirodnih procesa širenja šuma, kao i vještačkim podizanjem novih šuma na način koji je prilagođen prirodnim uslovima i zahtjevima ekoloških, socijalnih i ostalih funkcija šuma</p>	<p>1.1.1.1. Površina šuma i njene promjene u odnosu na prethodni uređajni period, na nivou ŠP/GJ, prikazana po:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) vlasništvu; b) strukturi (šuma, šumsko zemljište, goleti / drveće van šume); c) namjeni šuma i šumskog zemljišta; d) porijeklu šuma; e) otvorenosti šuma i šumskog zemljišta. <p>1.1.1.2. Obim i promjene površine <i>šuma i šumskog zemljišta</i> (bez goleti) u odnosu na (a) ukupnu strukturu po površinu i (b) prethodni uređajni period, na nivou ŠP/GJ (za državnu i privatnu svojinu)</p> <p>1.1.1.3. Promjena površine <i>šuma i šumskog zemljišta</i> u odnosu na (a) ukupnu površinu <i>šuma i šumskog zemljišta</i> i (b) prethodni uređajni period, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>1.1.1.4. Nove šume, nastale prirodnim sukcesijama, na nivou ŠP/GJ</p> <p>1.1.1.5. Broj i površina novih šumskih kultura goletiu odnosu na (a) <i>sve površine pogodne</i> za pošumljavanje i (b) na prethodni planski period, na</p>	<p>Prostorni Plan Crna Gore</p> <p>Regionalni planovi</p> <p>Nacionalna inventura šuma</p> <p>Plan razvoja šuma i programi gazdovanja šumama</p> <p>Projekti pošumljavanja i njege kultura</p> <p>Izvođački projekat</p> <p>Nacionalni Plan Protiv bespravnihi aktivnosti u šumarstvu</p> <p>Izveštaji o realizaciji godišnjih programa gazdovanja UŠ</p> <p>Izveštaj o realizaciji Plana pošumljavanja neobraslog zemljišta u Crnoj Gori za period 2005 - 2014</p>

	nivou ŠP/GJ	
1.1.2. Povećanje površine visokih šuma u prirodnim uslovima pogodnim za prevođenje niskih, izdahačkih šuma i šikara u viši uzgojni oblik, na površinama gdje je to moguće, kako bi se povećala ekonomska, ekološka ili socijalna vrijednost tih prostora	<p>1.1.2.1. Promjene površine pod visokim šumama u odnosu na (a) ukupnu površinu šuma, (b) ukupnu površinu šuma i šumskog zemljišta (bez goleti) i (c) prethodni uređajni period, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>1.1.2.2. Broj i površina novih šumskih kultura i novih sastojina sjemenskog porijekla, podignutih u izdahačkim / niskim šumama i (ostalom) šumskom zemljištu, u odnosu na (a) svu površinu tih šuma / zemljišta i (b) prethodni uređajni period, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Nacionalna inventura šuma</p> <p>Plan razvoja šuma i programi gazdovanja šumama</p> <p>Projekti pošumljavanja</p> <p>Izvještaji o realizaciji o realizaciji planskih dokumenata</p>
1.1.3. Povećanje otvorenosti šuma koje su namijenjene za održivo korišćenje, gdje je to moguće u skladu sa prirodnim uslovima, izgradnjom šumskih puteva i vlaka na ekološki prihvatljiv način, sa ciljem bi se povećala ekonomska i socijalna vrijednost šumskih resursa	<p>1.1.3.1. Obim i promjene površine pod šumama i šumskim zemljištem u odnosu na prethodni uređajni period, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume), prikazan po sljedećim kategorijama dostupnosti / otvorenosti: (a) neotvorene (0 – 5 m/ha), (b) loše otvorene (5.1 - 10.0 m/ha), (c) srednje otvorene (10.1- 15.0 m/ha), (d) dobro otvorene (15.1 – 20.0 m/ha) i (e) vrlo dobro otvorene (iznad 20.0 m/ha)</p>	<p>Nacionalna inventura šuma</p> <p>Plan razvoja šuma i programi gazdovanja šumama</p> <p>Tehnički prijem izgradnih šumskih puteva</p>
1.1.4. Unaprjeđenje funkcija šuma sprovođenjem integralnog planiranja i gazdovanja šumama, koje obuhvataju sve šume, šumsko zemljište i goleti, bez obzira na vlasništvo, na savremenim suštinskim osnovama kako u analognim tako i elektronskim / digitalnim bazama podataka i kartama, uvođenjem monitoringa i intenzivnim sprovođenjem kartiranja i racionalne valorizacije funkcija, proglašavanjem šuma prema namjeni, harmonizacijom tipova šuma u skladu sa evropskom klasifikacijom.	<p>1.1.4.1. Obim izradnih karata na nivou ŠP/GJ u odnosu na funkcije i namjenu šuma, predstavljen po pojedinim godinama,</p> <p>1.1.4.2. Površina šuma po funkcijama, prikazana za naglašene funkcije, na nivou ŠP/GJ</p> <p>1.1.4.3. Površina šuma po namjeni i njene promjene u odnosu na prethodni uređajni period, (za državne i privatne šume), na nivou ŠP/GJ</p> <p>1.1.4.4. Pokrivenost šuma i šumskog zemljišta sa</p>	<p>Izradni planovi na osnovu poboljšane metodologije planiranja</p> <p>Izradne Karte funkcija šuma</p> <p>Izradne Karte namjena šuma</p> <p>Definisani Program izrade planskih dokumenata i stepen njegove realizacije</p> <p>Plan uspostavljanja i nadogradnje elektronskih baza podataka</p>

	<p>planskom dokumentacijom:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) planom razvoja šuma; b) programima gazdovanja šuma; c) elektronskim bazama podataka; d) digitalnim kartama (po vrstama tematika) i njene promjene u odnosu na prethodni planski period, na nivou ŠP/GJ sa <p>1.1.4.5. Površina šuma prikazana po tipovim šuma, na nivou ŠP/GJ</p>	<p>(informacionog sistema za šume)</p> <p>Programi i izvještaji o radu UŠ i NP</p>
<p>1.1.5. Ograničavanje promjene namjene šuma i šumskog zemljišta u ostale oblike korišćenja (u uslovima gdje su ekološke, proizvodne ili socijalne funkcije šuma posebno naglašene), <u>razgraničenje</u> šumskih parcela u odnosu na vlasništvo, sprovođenje odnosno ograničavanje ostalih aktivnosti vezanih za korišćenje šumskog zemljišta</p>	<p>1.1.5.1. Obim promjene namjene šuma, prikazan po godinama, na nivou GJ</p> <p>1.1.5.2. Obim izvršenog razgraničenja parcela, prikazan po godinama, na nivou GJ</p> <p>1.1.5.3. Obim otušavanja / zamjene državnih šuma, prikazan po godinama, na nivou GJ</p> <p>1.1.5.4. Obim ostalih aktivnosti, prikazan po godinama, na nivou GJ</p>	<p>Izvještaji UŠ i Šumarske inspekcije</p>
<p>1.1.6. Povećanje stepena i kvaliteta realizacije planiranih aktivnosti, mjera i radova na unaprjeđenju prostornih aspekata šuma i šumskih zemljišta i njihovih funkcija</p>	<p>1.1.6.1. Realizacija planiranih aktivnosti / mjera (u fizičkom i finansijskom smislu), u odnosu na planirani obim, prikazan po godinama, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Izvještaji o realizaciji 10-godišnjih i godišnjih programa gazdovanja šumama</p>

Pod-kriterijum 1.2: Održavanje i unaprjeđenje višenamjenskog proizvodnog potencijala šuma po zapremini, strukturi i vrijednosti - uzimajući u obzir vlasništvo, funkcije, namjenu, otvorenost, vrstu i uzgojni oblik šuma - primjenom prirodni bliskog načina gazdovanja u skladu sa propisima, planovima i programima

Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
<p>1.2.1. Povećanje drvene zapremine i zapreminskog prirasta do optimalnog stanja, naročito u otvorenim (privrednim) šumama</p>	<p>1.2.1.1. Drvena zapremina i zapreminski prirast u odnosu na (a) optimalno stanje i (b) prethodni planski period, na nivou GJ, prikazani po:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) strukturi obraslosti površina (šuma, šumsko zemljište, goleti / drve e van šume); b) otvorenosti šuma i šumskog zemljišta; c) funkcije i namjena šuma i šumskog zemljišta; d) porijeklo šuma; e) glavni tip šume i uzgojni oblicik sastojine; f) glavne vrste drve a. <p>1.2.1.2. Struktura drvene zapremine po debljinskim <i>razredima</i> u odnosu na prethodni planski period, na nivou GJ (za državne i privatne šume), prikazana po:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) otvorenosti šuma i šumskog zemljišta; b) funkcijama i namjeni šuma i šumskog zemljišta; c) porijeklu šuma; d) glavnim tipovima šuma i uzgojnim oblicima sastojina; e) grupama vrsta drve a. 	<p>Nacionalna inventura šuma Sastojinske inventure šuma Programi gazdovanja šumama</p>
<p>1.2.2. Pобољшanje strukture šuma, naročito na malim površinama kod <u>raznodobnih, stablimično i grupimično prebirnih i prebirnih</u> sastojina, sa ciljem stvaranja optimalne debljinske strukture</p>	<p>1.2.2.1. Struktura stabala po debljinskim <i>stepenima</i> u tim sastojinama u odnosu na (a) normalno stanje i (b) prethodni ure ajni period, na nivou GJ (za državne i privatne šume), prikazana po:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) otvorenosti šuma; b) funkcijama i namjeni šuma; 	

	<p>c) tipovima šuma; d) grupama vrsta drveća.</p>	
<p>1.2.3. Povećanje obima visokih sastojina na malim površinama potom raznodobnih (na račun jednodobnih i na većim površinama raznodobnih), stabilimično prebirnih (na račun raznodobnih) i grupimično prebirnih (na račun raznodobnih i stabilimično prebirnih) sastojina, primjenom unaprijeđenih načina gazdovanja, kao što su grupimično postepeni, prebirni i grupimično prebirni, odnosno njihova kombinacija</p>	<p>1.2.3.1. Obim tih uzgojnih oblika sastojina u otvorenim privrednim šumama u odnosu na (a) sve visoke privredne šume i (b) prethodni planski period, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>1.2.3.2. Obim primjene unaprijeđenih na ina gazdovanja šumama u praksi (kod doznake stabala), u odnosu na prethodni planski period, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Nacionalna inventura šuma Sastojinske inventure šuma Programi gazdovanja šumama Knjiga doznake Zapisnici komisija o pregledu doznake Zapisnici o prijemu sječa</p>
<p>1.2.4. Povećanje obima i kvaliteta prelaznih uzgojnih oblika sastojina koje se prevode u viši uzgojni oblik, indirektnom konverzijom izdanačkih šuma, naročito na manjim površinama</p>	<p>1.2.4.1. Ukupni procenat prelaznih uzgojnih oblika izdanih sastojina, po obimu na manjim površinama, u odnosu na (a) sve izdane privredne šume i (b) prethodni uređajni period, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>1.2.4.2. Obim i procenat primjene indirektno konverzije šuma u odnosu na ukupni obim konverzije, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Nacionalna inventura šuma Sastojinske inventure šuma Programi gazdovanja šumama Projekti konverzije šuma Knjiga doznake Zapisnici o prijemu sječa</p>
<p>1.2.5. Uspostavljanje i održavanje približnog razmjera dobnih razreda u visokim šumama primjenom prilagođenih tehnika visokih progalnih i strukturnih (prebirnih) proreda niskog intenziteta, u cilju akumulacije prirasta, pravilnog vertikalnog strukturiranja i uravnoteženog prirodnog podmlađivanja u tim sastojinama</p>	<p>1.2.5.1. Površina sastojina u odnosu na (a) uravnoteženo stanje, (b) privredne šume i (c) prethodni uređajni period, na nivou GJ (odvojeno za državne i privatne šume)</p> <p>1.2.5.2. Obim izvršenih proreda, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Nacionalna inventura šuma Sastojinske inventure šuma Programi gazdovanja šumama Izvođački projekti Knjiga doznake Zapisnici komisija o pregledu doznake Zapisnici o prijemu sječa</p>

<p>1.2.6. Obezbjedivanje odgovarajućeg obima i kvaliteta <u>pošumljavanja</u> i popunjavanja, šumskih kultura na goletima, izborom stanišnim uslovima prilagođenih vrsta drveća, kvaliteta reproduktivnog materijala i načina pošumljavanja, kao i obezbjeđivanjem odgovarajućeg obima i kvaliteta njege i zaštite mladih kultura, u cilju osnivanja kvalitetnih, mješovitih i stabilnih odraslih sastojina</p>	<p>1.2.6.1. Obim izvršenih radova na pošumljavnju goleti i njezi mladih kultura, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>1.2.6.2. Obim novih kultura na nivou GJ (za državne i privatne šume), u odnosu na prethodni ure ajni period, prikazan po:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) vrstama drveća kojima se pošumljavalo; b) mješovitosti kultura (iste, sa 2 -3, sa 4 -5 vrsta ...) i na inu miješanja (pojedina no, grupimi no); c) na inu (sadjnja, sjetva) i tehnicu pošumljavanja; d) kvalitetu odnosno uspjehu pošumljavanja. 	<p>Projekti pošumljavanja i njege kultura</p> <p>Izvještaji o realizaciji godišnjih programa gazdovanja</p> <p>Izvještaj o realizaciji Plana pošumljavanja neobraslog zemljišta u Crnoj Gori za period 2005-2014</p>
<p>1.2.7. Obezbjedivanje odgovarajućeg obima i kvaliteta <u>prirodnog podmlađivanja</u> i popunjavanja <u>zrelih</u> sastojina <u>visokih i izdačkih</u> šuma, koje su određene za obnovu, primjenom tipovima šuma i stanišnim uslovima prilagođenih načina i tehnika obnove, naročito na malim površinama, u cilju osnivanja što kvalitetnijih i stabilnijih novih, raznodobnih sastojina</p>	<p>1.2.7.1. Pripremljene sastojine za prirodnu obnovu i popunjavanje, prikazane po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>1.2.7.2. Obim podmladnih jezgara u sastojinama, posebno za visoke i izdana ke šume, u odnosu na cijelu planiranu površinu za obnovu, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>1.2.7.3. Obim zrelih sastojina odre enih za obnovu (visoke i izdana ke šume), u odnosu na prethodni ure ajni period, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>1.2.7.4. Obim primjene pojedinih na ina prirodne obnove (istom sje om, na malim ili velikim velikopovršinska ili malopovršinska oplodna ili sli na obnova sa kra im razdobljem podmla ivanja, skupinasta / grupimi na obnova sa dužim razdobljem podmla ivanja), odvojeno za visoke i izdana ke šume, prikazan p o godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Sastojinske inventure šuma</p> <p>Programi gazdovanja šumama</p> <p>Izvo a ki projekti</p> <p>Zapisnici o prijemu radova</p>

<p>1.2.8. Poboljšanje otpornosti <u>mladih razvojnih faza sastojina (mladika, guštika i letvenjaka), u visokim i izdanačkim šumama, sprovođenjem mjera njege šuma (negativna i pozitivne selekcije)</u></p>	<p>1.2.8.1. Procenat kvalitetno podignutih mladih razvojnih faza sastojina, u odnosu na cjelokupnu površinu, posebno za visoke i izdana ke šume, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>1.2.8.2. Obim izvršenih pojedinih mjera njege, posebno za visoke i izdana ke šume, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Sastojinske inventure šuma Programi gazdovanja šumama Izvo a ki projekti Zapisnici o prijemu radova</p>
<p>1.2.9. Poboljšanje otpornosti <u>srednjedobnih sastojina (od stadijuma letvenjaka pa dalje) visokog porijekla, u sastojinama koje imaju odgovarajući uzgojni potencijal, primjenom mjera visoke selektivne prorede odnosno pozitivne selekcije, kako bi se postiglo optimalniji ekološki i ekonomski efekat</u></p>	<p>1.2.9.1. Udio kvalitetnih i stabilnih srednjedobnih visokih sastojina u otvorenim privrednim šumama, u odnosu na cijelu površinu te razvojne faze, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>1.2.9.2. Obim izvršenih proreda u tim sastojinama, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>1.2.9.3. Sprovedeni obim pozitivne selekcije (kod doznake), prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Nacionalna inventura šuma Sastojinske inventure šuma Programi gazdovanja šumama Izvo a ki projekti Knjiga doznake Zapisnici komisija o pregledu doznake Zapisnici o prijemu sje išta</p>
<p>1.2.10. Poboljšanje kvaliteta i otpornosti <u>srednjedobnih sastojina izdanačkog porijekla prevođenjem tih šuma u visoke</u></p>	<p>1.2.10.1. Udio kvalitetnih srednjedobnih izdana kih sastojina u otvorenim privrednim šumama, u odnosu na cijelu površinu tih sastojina, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>1.2.10.2. Obim izvršenih proreda u tim sastojinama, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Nacionalna inventura šuma Sastojinske inventure šuma Programi gazdovanja šumama Projekti konverzije šuma Knjiga doznake Zapisnici o prijemu sje išta</p>
<p>1.2.11. Održavanje optimalne mješovitosti i povećanje <u>mješovitosti jednoličnih šuma svih uzrasta, uzgojnih oblika i razvojnih faza, kroz šumskouzgojne mjere i tehnike, naročito u korist</u></p>	<p>1.2.11.1. Površinski udio pojedinih tipova mješovitosti sastojina (iste, sa 2 - 3, sa 4 - 5, sa 6 -10 vrsta), u odnosu na prethodni planski period, prikazan za kategorije šuma po: a) namjeni;</p>	<p>Nacionalna inventura šuma Plan razvoja šuma i programi gazdovanja šumama</p>

<p>plemenitih i ostalih rijetkih vrsta drveća</p>	<p>b) porijeklu; c) glavnim tipovima šuma i uzgojnim oblicima sastojina; d) razvojnim fazama sastojina.</p> <p>1.2.11.2. Zapreminski udio pojedinih vrsta drveća (svih mogućih, za koje postoje uređajni podaci), u odnosu na prethodni planski period, prikazan za kategorije šuma po:</p> <p>a) namjeni; b) porijeklu; c) glavnim tipovima i uzgojnim oblicima sastojina; d) razvojnim fazama sastojina.</p>	
<p>1.2.12. Smanjenje obima <u>devastiranih / degradiranih visokih i izdanačkih</u> šuma zbog njihovog neplanskog korišćenja,</p>	<p>1.2.12.1. Obim i promjene ukupne površine devastiranih / degradiranih šuma po (a) porijeklu šuma i (b) vrsti degradacije, u odnosu na prethodni uređajni period, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>1.2.12.2. Broj i obim sprovedenih projekata rekonstrukcije tih šuma u odnosu na svu devastiranu / degradiranu površinu, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>1.2.12.3. Obim sprovedenih mjera rekonstrukcije šuma prikazan po (a) porijeklu šuma i (b) vrstama rekonstrukcije (prirodna, vještačka) i po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Nacionalna inventura šuma Sastojinske inventure šuma Plan razvoja šuma i programi gazdovanja šumama Projekti rekonstrukcije devastiranih / degradiranih šuma Zapisnici o prijemu radova</p>
<p>1.2.13. Očuvanje i unaprjeđivanje potencijala pojedinih vrsta drveća i grupa drveća van šume radi njegovih ekoloških i socijalnih funkcija, naročito usmjeravanjem prirodnih procesa i, ako je potrebno, dodatnim uzgojnim mjerama</p>	<p>1.2.13.1. Obim i promjene (po površini i/ili zapremini) stanja drveća van šume, u odnosu na prethodni uređajni period, na nivou GJ (za državna i privatna zemljišta)</p> <p>1.2.13.2. Obim tih uzgojnih mjera po godinama, na</p>	<p>Inventure drveća van šuma Godišnji izvještaji UŠ o šumama (za potrebe MONSTAT-a)</p>

	nivou GJ (za državna i privatna zemljišta)	
1.2.14. Povećanje stope realizacije <u>planiranih aktivnosti, mjera i radova na unaprjeđenju proizvodnog potencijala šuma, uključujući obaveze vlasnika i korisnika šuma za izvršenje radova na uzgoju šuma (veza sa 1.1.2., 1.2.4., 1.2.6., 1.2.7., 1.2.8., 1.2.9. i 1.2.10.) u obimu koji je srazmjeran obimu sječa, u zavisnosti od tipova šuma, odnosno vrsta i razvojnih faza sastojina, u skladu sa posebnim kriterijumima*</u>	1.2.14.1. Procenat realizacije aktivnosti / mjera u ukupno (u fizi kom i finansijskom smislu), u odnosu na planirani odnosno realizovani, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)	Izvještaji o 10-godišnjih i godišnjih programa gazdovanja šumama Izvo a ki projekti Rješenja za sje u

<p>Posebni kriterijumi za srazmjernost radova na uzgoju šuma u odnosu na obim sje a, u zavisnosti od tipova šuma, odnosno vrsta i razvojnih faza sastojina, u skladu sa Zakonom o šumama, su sljede i:</p> <p>a) Vršenje sadnje i, ako je potrebno, popunjavanja zasada, kao i same njege zasada, u obimu od najmanje 75% (nepodmla ene) <i>površine</i>, nastale nakon planske iste sje e šume (zbog obnove, rekonstrukcije ili konverzije);</p> <p>b) Vršenje njege prirodnog mladika ili guštika, „oslobo enog“ nakon završne sje e šume (zbog obnove, rekonstrukcije ili konverzije), u obimu od najmanje 75% te (podmla ene) <i>površine</i>;</p> <p>c) Vršenje njege prirodnog mladika i guštika, uklju uju i šumsku kulturu tog uzrasta, u okviru jednodobnih i velikopovršinsko raznodobnih sastojina, odvojenih od zrelih sastojina u kojima se vrše sje e obnove, u obimu od najmanje 75% <i>površine tih sječa</i>;</p> <p>d) Vršenje njege razvojnih faza prirodnog mladika i guštika, uklju uju i šumsku kulturu tog uzrasta, koje su pomješane sa odraslim i zrelim fazama u u okviru grupimi no raznodobnih i grupimi no prebirnih sastojina, u kojima se vrše sje e, u obimu od najmanje 75% <i>površine tih mladih</i> razvojnih faza odnosno jezgara podmla ivanja;</p> <p>e) Vršenje nekomercijalnih uzgojnih sje a u visokim šumama, u obimu od najmanje 25% <i>površine komercijalnih sječa u tim</i> šumama; ako površina sastojina za sprovo enje nekomercijalne uzgojne sje e u visokim šumama nema, odnosno nema dovoljno, vršenje uzgojnih sje a odnosno njihovog preostalog obima (do tih 25%) u izdana kim šumama;</p> <p>f) Vršenje nekomercijalnih uzgojnih sje a u izdana kim šumama, ako su predmet gazdovanja samo te šume, u obimu od najmanje 25% <i>drvne mase</i> komercijalnih sje a izdana kih šuma kao i</p> <p>g) Vršenje pošumljavanja goleti, ako je to primjenjivo, u obimu od najmanje 3% <i>površine komercijalnih sječa</i>.</p>

<p>1.2.15. Jačanje savjetodavne podrške vlasnicima šuma i izvođačima radova, naročito prilikom izrade izvođačkog projekta, doznake i praćenja vršenja radova, u cilju osposobljavanja što većeg broja vlasnika šuma i izvođača radova za pravilno vršenje tih radova</p>	<p>1.2.15.1. Broj vlasnika privatnih šuma i izvođača radova koji su preko stručnih kurseva osposobljeni za vršenje radova u šumarstvu, prikazan po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>1.2.15.3. Broj i udio vlasnika šuma i izvođača radova koji su uredno izvršili radove na uzgoju, prikazan po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p>	<p>Godišnji programi i izvještaji o radu UŠ i NP</p> <p>Upitnik za vlasnike šuma</p> <p>Upitnik za izvođače radova</p> <p>Potvrde o osposobljenosti</p>
---	---	---

Pod-kriterijum 1.3: Jačanje doprinosa šumskih resurasa globalnoj ravnoteži ugljenika i ublažavanju klimatskih promjena, unaprjeđenjem proizvodnog potencijala šumskih resurasa i proizvodnje drvene mase / biomase šuma za energetske svrhe		
Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
<p>1.3.1. Povećanje <u>količine uskladištenog ugljenika i apsorpcijskog kapaciteta</u> šuma u šumskim područjima i sastojinama, kroz povećanje površinskog obima i poboljšanje kvaliteta šumskog pokrivača (veza sa 1.1.1. – 1.1.2.), a naročito kroz povećanje drvene zalihe i poboljšanje horizontalne i vertikalne strukture šuma (veza sa 1.2.1. – 1.2.5.)</p>	<p>1.3.1.1. Ukupna količina uskladištenog ugljenika i promjene u odnosu na prethodni uređajni period, na nivou ŠP/ GJ, prikazana po:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) površinskoj strukturi (šuma, šumsko zemljište, goleti / drveće van šume); b) porijeklu šuma, c) glavnim tipovima šuma i uzgojnim oblicima sastojina; d) grupama vrsta drveća. 	<p>Nacionalna inventura šuma</p> <p>Plan razvoja šuma i programi gazdovanja šumama</p> <p>Proračuni količine šumskog ugljenika na osnovu CDM metodologije</p> <p>Izvještaji o ispunjavanju obaveza prema Kyoto protokolu</p>
<p>1.3.2. Uspostavljanje planskih i informacionih uslova za intenziviranje proizvodnje kao i stvarno povećanje <u>proizvodnje drveta lošijeg kvaliteta i drvene biomase</u> u šumama (veza sa 3.3.2. i 3.3.3.), na račun povećanog obima uzgojnih sječa u visokim i izdanačkim šumama, rekonstrukcije degradiranih šuma i sanitarnih sječa (veza sa 1.1.2., 1.2.9., 1.2.10. i 1.2.12.), kao i smanjenja drvnog ostatka u šumama (veza sa 3.3.2.), uz intenziviranje savjetodavnih</p>	<p>1.3.2.1. Napravljena procjena raspoloživosti potencijala i ponude proizvoda od šumske biomase, na lokalnom nivou</p> <p>1.3.2.2. Uspostavljenost baze podataka za biomasu, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>1.3.2.3. Obim proizvodnje i plasmana celuloznog i ogrevnog drveta i drvene biomase u šumama predstavljene po godinama, na nivou ŠP/GJ (državne i</p>	<p>Posebne studije</p> <p>Izvođački projekti</p> <p>Izvještaji komisija o prijemu sječa</p> <p>Godišnji izvještaji UŠ i NP</p> <p>Godišnji statistički izvještaji (MONSTAT)</p>

<p>aktivnosti i u tim oblastima za vlasnike šuma i izvođače šumskih radova i prioritarno usmjeravanje budžetskih sredstava odnosno podsticaja za te namjene</p>	<p>privatne šume)</p> <p>1.3.2.4. Količina drvnog ostatka u šumama nakon sječe za etinare i lišare, po godinama, na nivou GJ (državne i privatne šume)</p> <p>1.3.2.5. Vrste i obim sprovedenih savjetodavnih aktivnosti, vezanih za te svrhe, po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>1.3.2.6. Broj vlasnika šuma i izvođača radova koji su edukovani u te svrhe, po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>1.3.2.7. Obim i udio budžetskih odnosno podsticajnih sredstava u odnosu na sva podsticajna sredstva namjenjena šumama, usmjeren u te svrhe, po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p>	
<p>1.3.3. Uspostavljanje i razvoj <u>prerede</u> celuloznog i ostalog (lošijeg, sitnijeg) drveta i drvene biomase iz šuma, kao i drvnog ostatka iz prerade oblovine, u nove proizvode od biomase sa dodatnom vrijednošću (ćumur, sječka, briketi i peleti), na lokalnom nivou</p>	<p>1.3.3.1. Obim proizvodnje celuloznog drveta, ćumura, sječke, briketa i peleta, po godinama, na lokalnom nivou</p>	
<p>1.3.4. Intenziviranje saradnje sa svim zainteresovanim subjektima u lancu proizvodnje i korišćenja drvene mase / biomase u cilju <u>promocije korišćenja</u> svih oblika drvene mase / biomase u energetske svrhe, zalaganje za uspostavljanje <u>tržišta</u> proizvoda od biomase, kao i stvarno povećanje obima korišćenja drvene mase / biomase u te svrhe</p>	<p>1.3.4.1. Obim aktivnosti (lokalnih jedinica UŠ) sa zainteresovanim kupcima celuloznog drveta i drvene biomase i (potencijalnim) korisnicima proizvoda iz drvene biomase u zemlji i inostranstvu</p> <p>1.3.4.2. Broj zainteresovanih preduzetnika za izgradnju prerađivačkih kapaciteta za preradu celuloznog drveta i drvene biomase, kao i broj zainteresovanih korisnika proizvoda iz biomase, prikazan po potencijalnom obimu biomase, na lokalnom nivou UŠ</p>	<p>Godišnji izvještaji UŠ i ostalih institucija koji su vezani za korišćenje biomase</p> <p>Programi i projekti korišćenja šumske biomase u energetske svrhe</p> <p>Programi energetske efikasnosti</p>

	<p>1.3.4.3. Broj institucija, programa, projekata u lancu prerade, tržišta i korišćenja drvne mase / biomase u energetske svrhe, na lokalnom nivou</p> <p>1.3.4.4. Obim trgovine tim proizvodima od biomase na lokalnom nivou</p> <p>1.3.4.5. Obim upotrebe drvne mase u energetske svrhe po vrstama proizvoda (celulozno i ostalo nekvalitetno drvo, ogrevno drvo, drvni ostatak iz šume, drvni ostatak iz prerade, umur, sječka, briketi i peleti), po godinama, na lokalnom nivou</p> <p>1.3.4.6. Udio energije koja je proizvedena iz drveta u ukupnoj potrošnji energije, po godinama, na lokalnom nivou</p>	<p>Ankete prerađivača i korisnika (proizvoda iz) biomase</p> <p>Registar djelatnosti institucija i preduzeća</p> <p>Godišnji statistički izvještaji (MONSTAT-a)</p>
--	---	---

Pod-kriterijum 1.4: Održavanje i unaprjeđenje šumskih resursa i njihovog doprinosa globalnom kruženju ugljenika obezbjeđivanjem opštih institucionalnih i ekonomskih uslova u skladu sa propisima i programima		
Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
1.4.1. Vršenje opštih upravnih, planskih i ostalih stručnih i tehničkih poslova, vezanih za navedene svrhe	1.4.1.1. Obim navedenih poslova UŠ po vrstama poslova i godinama, na lokalnom nivou UŠ	Godišnji programi i izvještaji o radu UŠ i NP
1.4.2. Obezbeđivanje neophodnih budžetskih sredstava za sprovođenje aktivnosti, mjera i radova na unaprjeđenju šumskih resursa i održivom korišćenju šuma za potrebe proizvodnje biomase kao i usmjeravanje podsticajnih sredstava korisnicima za te svrhe	1.4.2.1. Obim raspoloživih i iskorišćenih budžetskih odnosno podsticajnih sredstava po vrstama aktivnosti i mjera za navedene svrhe, po godinama, na lokalnom nivou UŠ	Godišnji program upotrebe sredstava Uprave za šume i izvještaj o njegovoj realizaciji
1.4.3. Obezbeđivanje neophodnog broja i osposobljenosti stručnog kadra za obavljanje	1.4.3.1. Broj kadrovske osposobljenih ljudi, angažovanih na navedenim poslovima, predstavljen po	Sistemizacija UŠ i NP i njena usklađenost sa potrebama

<p>poslova vezanih za navedene svrhe</p>	<p>stepenu stručne osposobljenosti i periodici angažovanja, na lokalnom nivou UŠ (za državne i privatne šume)</p> <p>1.4.3.2. Obim aktivnosti na izgradnji i unaprjeđivanju stručnih kadrova, prikazan po aktivnostima i periodici, na lokalnom nivou UŠ</p>	
<p>1.4.4. Obezbeđivanje učešća svih zainteresovanih strana, u izradi i implementaciji planskih dokumenata u šumarstvu na lokalnom nivou</p>	<p>1.4.4.1. Broj institucija i pojedinaca na lokalnom nivou UŠ, nivou koji su učestvovali u izradi:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) plana razvoja šuma, b) programa gazdovanja šumama <p>1.4.4.2. Broj institucija i pojedinaca na lokalnom nivou UŠ, koje su učestvovali u praćenju implementacije:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) plana razvoja šuma, b) programa gazdovanja šumama. 	<p>Izvještaji UŠ</p> <p>Izvještaji sa Javnih rasprava</p>

Kriterijum 2: Održavanje zdravlja i vitalnosti šumskog ekosistema

Pod-kriterijum 2.1: Održavanje zdravlja, biološke stabilnosti, vitalnosti i otpornosti ekosistema šuma primjenom prirodi bliskog načina gazdovanja šumama, u kojem su integrisane kako mjere uzgoja tako i mjere preventivne zaštite šuma

Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
2.1.1. Uvažavanje <u>mehanizama, prirodi bliskog načina gazdovanja šumama</u> (kao što su održavanje prirodne strukture; prirodno podmlađivanje i sukcesije, staništu prilagođene vrste drveća; optimalna mješovitost sastojina i šumskih kultura; prirodna selekcija i uzgojno - zaštitna uloga pokrova starih stabala; pozitivne biološke osobine stabala budućnosti; vitalnost zrelih stabala, naročito u kontekstu klimatskih promjena i zagađenja vazduha) u planiranju i praksi gazdovanja šumama uključujući sprovođenje određenih <u>preventivnih mjera zaštite</u>, integrisanih u sistem redovnog gazdovanja šumama	<p>2.1.1.1. Udio šuma, u kojima se u praksi gazdovanja šumama uvažava prirodne mehanizme i procese, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>2.1.1.2. Obim sanitarnih sječa u okviru redovnih planskih sječa, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Sastojinske inventure</p> <p>Knjige doznake</p> <p>Zapisnici komisija o pregledu doznake</p> <p>Zapisnici komisija o prijemu izvršenih radova / sječa</p> <p>Godišnji program monitoringa</p> <p>Izvještaji UŠ, NP i Šumarske inspekcije</p>
2.1.2. <u>Praćenje zdravstvenog stanja i oštećenja šuma</u>, naročito zbog uticaja biljnih bolesti i štetočina, klimatskih promjena, zagađenja vazduha, šumarskih djelatnosti i pašarenja, uključujući uspostavljanje decentralizovanog baza podataka, na lokalnom nivou, u skladu sa propisima.	<p>2.1.2.1. Monitoring sproveden na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>2.1.2.2. Stanje i promjene šuma, u odnosu na prethodni planski period, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume) sa aspekta oštećenosti:</p> <ol style="list-style-type: none"> praćenje vizuelnih promjena kruna stabala (defolijacija); mehanička oštećenja stabala; stanje podmlatka zbog uticaja stoke i divljači. 	<p>Izvještaji UŠ, Šumarske inspekcije i NP</p> <p>Godišnji program monitoringa</p> <p>Tekući i izvještaji o pojavama štetnih uticaja</p>
2.1.3. Uspostavljanje <u>propsnog šumskog reda</u> i	2.1.3.1. Prostor u sječu (odsjek / parcela) na kojima	Izvještaji UŠ, Šumarske inspekcije i

<p>kontrole sječišta i šuma, u skladu sa savremenijim shvatanjem šumskog reda i ekološke uloge drvnih ostataka odnosno mrtve dendromase u šumi (veza sa 4.1.4.)</p>	<p>je propisno izvršen šumski red, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>2.1.3.3. Prostor u sje ištu (odsjek / parcela) sa neokoranim drvnim sortimentima poslije završene sje e, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>2.1.3.4. Prostor u sje ištu (odsjek/ parcela) sa planski ostavljenim drvnim ostatkom (kvrugavih ili trulih stabala) drveća, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>NP</p> <p>Godišnji program monitoringa</p> <p>Zapisnik o tehni kom prijemu izvršenih radova nakon sje e</p>
<p>2.1.4. Povećanje stope i kvaliteta realizacije svih planiranih i potrebnih aktivnosti, mjera i radova na svim vidovima zaštite, očuvanja i sanacije šuma</p>	<p>2.1.4.1. Procenat realizacije pojedinih aktivnosti / mjera i ukupno (prikazano u fizi kom i finansijskom pokazateljima), u odnosu na planirani / potrebni obim, prikazan po godinama, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Izveštaji o realizaciji 10-godišnjih i godišnjih programa gazdovanja šumama (planova zaštite)</p> <p>Godišnji program monitoringa</p>

<p>Pod-kriterijum 2.2: Održavanje zdravlja, biološke stabilnosti i otpornosti šuma primjenom posebnih mjera zaštite šuma, putem primjene preventivnih mjera zaštite, suzbijanja bolesti i štetočina, kao i sanacije oštećenih šuma na način i u obimu koji je u skladu sa propisima, planovima i posebnim tehničkim standardima</p>		
<p>Pod-pod-kriterijum</p>	<p>Indikator</p>	<p>Izvor verifikacije</p>
<p>2.2.1. Sprovođenje preventivnih aktivnosti i mjera zaštite šuma od bolesti i štetočina, sprovođenje mjera prevencije i monitoringa, kao i primjena mjera neposredne zaštite od pojave bolesti i štetočina</p>	<p>2.2.1.1. Obim konstatovanih potencijalnih žarišta pojave bolesti i šumskih šteto čina po pojedinim vrstama, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>2.2.1.2. Obim izvršenih preventivnih mjera (npr. postavljanja lovnih stabala i/ili feromona za potkornjake) i neposrednih mjera na suzbijanju bolesti i šteto čina (po vrstama mjera), prikazan po godinama, na nivou GJ</p>	<p>Godišnji izvještaji UŠ, Šumarske inspekcije i NP</p> <p>Teku i izvještaji o pojavama štetnih uticaja</p> <p>Godišnji program monitoringa</p>

<p>2.2.2. Sprovođenje preventivnih aktivnosti i mjera zaštite šuma od požara (izrada karata stepena ugroženosti od požara po pojedinim staništima i donošenja plana zaštite šuma od požara, izrada i održavanje protivpožarnih pruga i prosjeka, organizovanje službe osmatranja i javljanja u toku požarne sezone, edukacija i unaprjeđivanje saradnje sa vlasnicima šuma, lokalnim stanovništvom i nadležnim institucijama, zabrane loženja otvorene vatre i dr.) i obezbjeđivanje podrške sprečavanju širenja odnosno suzbijanju nastalih požara</p>	<p>2.2.2.1. Broj u ranoj fazi otkrivenih (od strane UŠ) i suzbijenih šumskih požara, prikazan po godinama, na nivou ŠP/GJ</p> <p>2.2.2.2. Broj i obim šumskih požara u odnosu prikazan po godinama, na nivou ŠP/GJ</p> <p>2.2.2.3. Obim izvršenih preventivnih aktivnosti (od strane UŠ) i mjera na zaštiti od požara (po vrstama mjera), prikazan po godinama, na nivou ŠP/GJ</p> <p>2.2.2.4. Broj zainteresovanih strana i lica koje su u estvovala u sprečavanju širenja požara, prikazan po godinama, na lokalnom nivou</p> <p>2.2.2.5. Preduzete mjere i aktivnosti na edukaciji protivpožarne zaštite</p> <p>2.2.2.6. Ostvarena saradnja sa Institucijama i medijima u toku požarne sezone u cilju efikasnije protivpožarne zaštite</p>	<p>Karta požarne ugroženosti šuma</p> <p>Plan zaštite šuma od požara</p> <p>Godišnji programi gazdovanja šumama</p> <p>Program rada UŠ i NP</p> <p>Godišnji program monitoringa</p> <p>Izveštaji UŠ, NP, Šumarske inspekcije i vatrogasnih jedinica</p>
<p>2.2.3. Sprovođenje preventivnih aktivnosti (uključujući uspostavljanje i održavanje tzv. dežurnog zelenog telefona i saradnju sa nadležnim institucijama) na sprečavanju bespravni sječa i drugih bespravni aktivnosti u šumama, vršenje kontinuiranog nadzora šuma, sprječavanje, praćenje i vrednovanje aktivnosti, u skladu sa posebnim akcionim planom</p>	<p>2.2.3.1. Obim (po površini i zapremini) bespravni sječa u šumama iskazan po vrstama sječa (ista sječa, sječa velikog obima, ostale bespravne sječe) u odnosu na planirane sječe, prikazan po godinama, na nivou GJ, odelenja, parcele (za državne i privatne šume)</p> <p>2.2.3.2. Broj i obim uzurpacija šuma i šumskog zemljišta, prikazan po godinama, na nivou GJ.</p> <p>2.2.3.3. Broj zainteresovanih strana koje su u estvovala u prijavljivanju bespravni sječa, prikazan po mjesecima i godinama, na lokalnom nivou UŠ</p>	<p>Karta ugroženosti šuma od bespravni sječa</p> <p>Akcioni plan za suzbijanje bespravni sječa i izveštaji o njegovoj realizaciji</p> <p>Program rada UŠ, NP i Šumarske inspekcije</p> <p>Nacionalna inventura šuma</p> <p>Inventure bespravni sječa</p> <p>Izveštaji UŠ, NP i Šumarske inspekcije</p>
<p>2.2.4. Sprovođenje sanitarni sječa u oštećenim</p>	<p>2.2.4.1. Obim i intenzitet sanitarni sječa (po</p>	<p>Godišnji programi gazdovanja</p>

<p>sastojinama (zbog nepovoljnih uticaja klimatskih promjena, zagađenja vazduha, bolesti i štetočina, prirodnih nepogoda i dr.) u intenzitetu koji je prilagođen negativnom stepenu uticaja kao i fiziološke otpornosti stabala; u slučaju oštećenosti stabala zbog negativnog uticaja klimatskih promjena i zagađenja vazduha, po pravilu samo uklanjanjem stabala sa najvećim stepenom oštećenja</p>	<p>uzrocima) na drvenu zapreminu, prikazan u odnosu na planirane sje e, prikazan po godinama, na nivou GJ, odelenja, odsjeka i parcele (za državne i privatne šume)</p> <p>2.2.4.2. Udio dozna enih stabala za sanitarnu sje u zbog uticaja klimatskih promjena , zaga enja vazduha, prirodnih nepogoda, bolesti i šteto ina, prikazan odvojeno za potpuno suva i ošte ena stabala, prikazan po godinama, na nivou GJ, odelenja, odsjeka parcele (za državne i privatne šume)</p>	<p>šumama</p> <p>Godišnji izveštaji UŠ i NP</p> <p>Godišnji program monitoringa</p> <p>Godišnji izvještaj o sušenju šuma</p> <p>Knjiga doznake (za sanitarne sje e)</p>
<p>2.2.5. Sprovođenje plana <u>sanacije</u> uklanjanjem oštećene drvene mase i unošenjem vrsta koje su prilagođene stanišnim uslovima</p>	<p>2.2.5.1. Obim plana i izvršenih mjera na sanaciji šuma, prikazan po vrstama ošte enja i vrstama mjera, u odnosu na ukupni obim ošte enih šuma, po godinama, na nivou GJ,odelenja , odsjeka , parcele (za državne i privatne šume)</p>	<p>Plan sanacije šuma njegova realizacija</p> <p>Program rada UŠ i NP</p> <p>Izvještaj šumarske inspekcije</p>

<p>Pod-kriterijum 2.3: Održavanje zdravlja i biološke stabilnosti šuma u skladu sa zahtjevima očuvanja stabilnosti šumskog ekosistema, propisima i tehničkim standardima</p>		
<p>Pod-pod-kriterijum</p>	<p>Indikator</p>	<p>Izvor verifikacije</p>
<p>2.3.1. Minimizovanje uticaja <u>šumarskih djelatnosti</u> na šumski ekosistem (podmladak, zemljište, sastojinu, stanište, ostale biljne i životinjske vrste) upotrebom ekološki prihvatljivih tehnologija, tehničkih sredstava i načina vršenja radova na korišćenju šuma i izgradnji šumske infrastrukture, u prostoru i vremenu prilagođenom, kako bi se ispoštovali zahtjevi i potrebe ostalih, naročito ugroženih biljnih i životinjskih vrsta, sprovođenjem savjetodavnih aktivnosti i vršenja nadzora kao i sprječavanjem aktivnosti koje</p>	<p>2.1.3.1. Udio sastojina (odsjeka / parcela) sa jakim uticajem šumarskih djelatnosti, prikazan po vrstama djelatnosti i godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>2.1.3.2. Obim izgradnje šumskih infrastrukturnih objekata koja je imala jak uticaj na šumski ekosistem, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Izvo a ki projekti / projekti izgradnje šumske infrastrukture</p> <p>Zapisnici o tehni kom prijemu izvršenih radova i izgradnje šumske infrastrukture</p> <p>Izvještaji UŠ, Šumarske inspekcije i Ekološke inspekcije</p>

<p>ugrožavaju šumski ekosistem</p>		
<p>2.3.2. Minimizovanje negativnog uticaja pašarenja i divljači na ekosistem šuma (podmladak, sastojinu i ostale biljne vrste) (veza sa 3.4.2.), primjenom odgovarajućih preventivnih mjera zaštite (podmlatka i stabala), praćenjem oštećenosti podmlatka i stabala, nadzorom pašarenja i sprječavanjem vršenja tih aktivnosti ako ugrožavaju šumski ekosistem</p>	<p>2.3.2.1. Obim izvršenih preventivnih mjera zaštite šumskog podmladka i stabala, prikazan po godinama, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>2.3.2.2. Obim i udio površina šuma sa jakim uticajem pašarenja i divljači, u odnosu na prethodni uređajni period, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Plan razvoja šuma i programi gazdovanja šuma</p> <p>Godišnji programi gazdovanja šuma</p> <p>Izveštaji UŠ, NP, Šumarske inspekcije i Ekološke inspekcije</p>
<p>2.3.3. Obezbeđivanje upotrebe ekološki prihvatljivih (međunarodnih konvencijama dozvoljenih) hemijskih sredstava u šumama za suzbijanje bolesti i štetočina, zaštitu izbojaka od stoke i divljači i suzbijanje požara), praćenje tih aktivnosti i sprječavanje upotrebe nedozvoljenih sredstava</p>	<p>2.3.3.1. Vrsta, namjena i obim upotrijebljenih hemijskih sredstava u šumi, prikazan po godinama, na nivou ŠP/GJ</p>	<p>Programi gazdovanja šumama</p> <p>Plan suzbijanja boljesti i štetočina</p> <p>Izveštaji UŠ, Šumarske inspekcije i Ekološke inspekcije</p>
<p>2.3.4. Inventarisanje bespravnih odlagališta otpada u šumama, praćenje i usmjeravanje uklanjanja bespravno odloženog otpada (kao obaveze vlasnika i korisnika), uspostavljanje mjesta za propisno odlaganje sitnog otpada u šumama (za potrebe posjetioca) i sprječavanje daljeg bespravnog odlaganja otpada u šumama</p>	<p>2.3.4.1. Broj i obim nelegalnih odlagališta otpada u šumama (odvojeno na krupni i sitni), na nivou ŠP/GJ</p> <p>2.3.4.2. Obim uklonjenog otpada iz šume, prikazan po godinama, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>2.3.4.3. Broj obezbijeđenih propisnih odlagališta u šumi namijenjenog za potrebe posjetioca, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>2.3.4.4. Broj identifikovanih pokušaja nelegalnog odlaganja otpada u šumi, prikazan po godinama, na nivou GJ</p>	<p>Kartografska evidencija formiranih odlagališta otpada u šumi</p> <p>Godišnji program monitoringa</p> <p>Program rada UŠ i NP</p> <p>Izveštaji UŠ, NP, Šumarske inspekcije i Ekološke inspekcije</p>

Pod-kriterijum 2.4: Održavanje zdravlja i vitalnosti šumskog ekosistema		
Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
2.4.1. Vršenje stručnih, obrazovnih, savjetodavnih i propagandnih aktivnosti, vezanih za zaštitu i očuvanje šuma	<p>2.4.1.1. Broj i obim aktivnosti UŠ po vrstama i korisnicima usluga, prikazan po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>2.4.1.2. Broj vlasnika privatnih šuma i izvođača radova koji su preko stručnih kurseva osposobljeni za zaštitu šuma, po vrstama zaštite, prikazan po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p>	<p>Godišnji program monitoringa</p> <p>Godišnji programi i izvještaji o radu UŠ i NP</p>
2.4.2. Obezbeđivanje neophodnih budžetskih sredstava za potrebne aktivnosti i mjere na zaštiti i očuvanje šuma	2.4.2.1. Obim opredijeljenih i iskorištenih budžetskih (za državne šume) odnosno podsticajnih sredstava (za privatne šume), po vrstama aktivnosti i mjera za te svrhe, prikazan po godinama, na lokalnom nivou UŠ	<p>Planovi sanacije šuma i izvještaji o njihovoj realizaciji</p>
2.4.3. Obezbeđivanje osposobljavanje neophodnog broja stručnog kadra za obavljanje poslova na zaštiti i očuvanju šuma	<p>2.4.3.1. Broj angažovanih kadrova (za državne i privatne šume) po stručnoj spremi, prikazan po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>2.4.3.2. Vrsta i obim aktivnosti na izgradnji i unaprjeđivanju kadrovskih kapaciteta, prikazan po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p>	<p>Godišnji program za šumarstvo i izvještaj o njegovoj realizaciji</p> <p>Sistemizacija UŠ i NP i njena popunjenost</p>

Kriterijum 3: Održavanje i unaprjeđenje proizvodnih funkcija šuma (drvni i nedrvni proizvodi iz šume)

Pod-kriterijum 3.1: Unaprjeđenje korišćenja drvnih proizvoda iz šume poboljšanjem otvorenosti šuma u skladu ekološkim standardima, tehnološkim i ekonomskim mogućnostima, propisima, programima i posebnim tehničkim standardima

Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
3.1.1 Povećanje otvorenosti šuma izgradnjom šumske infrastrukture za potrebe gazdovanja šuma i određene javne svrhe u skladu sa zakonom, u što optimalnijem obimu i kvalitetu (manji nagibi, veći radijusi krivina, utvrđena podloga i propisna izgrađenost putnog tijela, uključujući odvodnjavanje, stabilizaciju padina i nagiba), upotrebom tehnologija i tehničkih sredstava za izgradnju, koje minimizuju uticaj na šumski ekosistem, kako bi se obezbijedio racionalan pristup transportu proizvoda iz šuma	<p>3.1.1.1. Otvorenost šuma šumskim putevima (m/ha), u odnosu na prethodni planski period, na nivou GJ (državne i privatne šume)</p> <p>3.1.1.2. Dužina i promjene prosje ne transportne distance i prosje nih troškova transporta drveta (po m³), u odnosu na prethodni planski period, na nivou GJ (državne i privatne šume)</p> <p>3.1.1.3. Obim novoizgra ene i rekonstruisane šumske infrastrukture, prikazan po porijeklu šuma i po godinama, na nivou GJ (državne i privatne šume)</p>	<p>Planovi razvoja šuma i programi gazdovanja šumama</p> <p>Projekti izgradnje šumskih puteva</p> <p>Godišnji izvještaji UŠ i NP</p> <p>Izveštaji komisija o nadzoru / prijemu izgradnje i održavanja puteva</p>
3.1.2. Povećanje otvorenosti šuma izgradnjom šumskih vlaka za potrebe gazdovanja šumama, uključujući njihovu sanaciju, u što većem mogućem obimu i kvalitetu izvođenja, upotrebom tehnologija i tehničkih sredstava u izgradnji, koji minimizuju uticaj na šumski ekosistem, kako bi se obezbijedio što racionalan pristup kod transporta drvnih sortimenata iz šuma	<p>3.1.2.1. Otvorenost šuma postoje im vlakama (m/ha), u odnosu na prethodni planski period, na nivou GJ (državne i privatne šume)</p> <p>3.1.2.2. Dužina i promjene prosje ne distanca izvla enja drvnih sortimenata i prosje nih troškova izvla enja (po m³), u odnosu na prethodni planski period, na nivou GJ (državne i privatne šume)</p> <p>3.1.2.2. Obim izgradnje i sanacije šumskih vlaka prikazan po po porijeklu šuma i po godinama, na nivou GJ (državne i privatne šume)</p>	<p>Programi gazdovanja šumama</p> <p>Izvo a ki projekti</p> <p>Godišnji izvještaji UŠ i NP</p> <p>Izveštaji komisija o nadzoru / prijemu izgradnje vlaka</p>
3.1.3. Postepeno uvođenje novih tehničkih sredstva za transport drvnih sortimenata, u skladu sa	3.1.3.1. Obim izvla enja drvnih sortimenata tehni kim sredstava (starija/novija), na nivou GJ (državne i	Posebne ankete / analize

ekološkim zahtjevima i unaprijeđenim mogućnostima savremeno izgrađenih odnosno rekonstruisanih šumskih puteva i vlaka	privatne šume) 3.1.3.2. Obim prevoza drvnih sortimenata u odnosu na savremenost tehničkih sredstava, na nivou GJ	Standardi
3.1.4. Povećanje obima i kvaliteta održavanja šumske infrastrukture za potrebe gazdovanja šumama i za određene javne svrhe, posebno šumskih puteva na način da su takvi putevi stalno u funkciji	3.1.4.1. Obim održavanja šumskih puteva, u ovom okviru puteva od javnog karaktera, prikazan po godinama, na nivou GJ (državne i privatne šume) 3.1.3.2. Dužina šumskih puteva, koji su stalno u funkciji, na nivou GJ (državni i privatni)	Godišnji programi održavanja državnih šumskih puteva Godišnji izvještaji UŠ o izgradnji šumskih puteva

Pod-kriterijum 3.2: Unaprjeđenje korišćenja šuma povećanjem planiranog prinosa i diverzifikacijom njegove strukture, uz unaprjeđenje metodologije planiranja gazdovanja šumama, u skladu sa proizvodnim potencijalom, uzgojnim potrebama šuma i potrebama tržišta, propisima, programima i posebnim tehničkim standardima

Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
3.2.1 Povećanje prinosa (etata) i diverzifikacija njegove strukture, naročito na račun otvaranja šuma i intenzivnijih uzgojnih sječa u određenim tipovima odnosno vrstama visokih šuma, a naročito u izdanačkim šumama	3.2.1.1. Visina prinosa (etata) u odnosu na proizvodni potencijal šuma i na prethodni planski period, na nivou GJ (za državne i privatne šume), prikazana po: a) Bonitetu staništa b) vrsti zemljišta (šuma, šumsko zemljište, goleti / drveće van šume); c) otvorenosti šuma i šumskog zemljišta; d) namjeni šuma i šumskog zemljišta; e) porijeklu šuma; f) glavnim tipovima šuma i uzgojnim oblicima sastojina; g) glavnim vrstama drveća. 3.2.1.2. Struktura prinosa (etata) po vrstama prinosa u odnosu na prethodno plansko razdoblje, na nivou GJ (za državne i privatne šume), prikazana po: a) otvorenosti šuma i šumskog zemljišta;	Programi gazdovanja šumama (godišnji i 10-godišnji)

	<ul style="list-style-type: none"> b) namjeni šuma i šumskog zemljišta; c) porijeklu šuma; d) glavnim tipovima šuma i uzgojnim oblicima sastojina; e) glavnim vrstama drve a. 	
<p>3.2.2. Uvođenje fleksibilnosti u pogledu mogućeg obima doznake drvene mase za sječu odnosno realizacije sječa na nivou odsjeka ili parcele, u odnosu na (programom gazdovanja šumama) planirani obim, u cilju prilagođavanja visine sječe realnim potrebama i mogućnostima u konkretnim sastojinama, u dozvoljenom odstupanju od ± 20% od planiranog obima</p>	<p>3.2.2.1. Udio sje išta (po površini i drvanoj masi), na kojima se koristilo dozvoljena odstupanja u pogledu obima sje e, kao i obim tih (±) odstupanja, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Izvo a ki projekti Ugovori sa korisnicima šuma Knjiga doznake Izveštaji komisije za pregled doznake</p>
<p>3.2.3. Korišćenje raspoloživog etata u okviru planiranog prinosa (veza sa 3.2.1.), primjenom unaprijeđenih sistema gazdovanja šumama (veza sa 1.2.3. – 1.2.10.) i doznake stabala za sječu na načelima uzgoja / njege šuma, koja - uz unaprijeđivanje kvaliteta sastojina - omogućava izradu kvalitetnijih sortimenata</p>	<p>3.2.3.1. Koli ina (bruto) dozna ene drvene mase u odnosu na prethodni planski period, na nivou GJ (za državne i privatne šume), prikazana po:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) vrsti zemljišta (šuma, šumsko zemljište, goleti / drve e van šume); b) otvorenosti šuma i šumskog zemljišta; c) namjeni šuma i šumskog zemljišta; d) porijeklu šuma; e) glavnim tipovima šuma i uzgojnim oblicima sastojina; f) glavnim vrstama drve a. <p>3.2.3.2. Struktura (bruto) dozna ene drvene mase po debljinskim <i>razredima</i> na nivou GJ (za državne i privatne šume), prikazana po:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) otvorenosti šuma i šumskog zemljišta; b) namjeni šuma i šumskog zemljišta; c) porijeklu šuma; d) glavnim tipovima šuma i uzgojnim oblicima sastojina; 	<p>Knjiga doznake i izvještaji o pregledima doznake Godišnji izvještaji UŠ i NP</p>

	<p>e) grupama vrsta drve a.</p> <p>3.2.3.3. Udio sje išta (po površini i zapremini), na kojima je doznaka izvršena na savremenim principima uzgoja/njege, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>3.2.3.4. Udio doznane drvene mase sa navedenim razlozima za sje u (uzgojni, sanitarni i dr.) na odre enom uzorku sje išta, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	
--	---	--

Pod-kriterijum 3.3: Unaprjeđenje korišćenja šuma uz poboljšanje tehnologije, kvaliteta i efikasnosti izvođenja šumskih operacija, kao i projektovanja, administrativnih procedura i uvođenje automatskog praćenja porijekla sortimenata, u skladu sa ekološkim zahtjevima, ekonomskim mogućnostima i potrebama tržišta, propisima, programima i posebnim tehničkim standardima,

Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
3.3.1. Realizacije sječa u odnosu na planirani obim (u onim šumama gdje se nedovoljno koriste u odnosu na Plan), naročito na račun otvaranja šuma i intenziviranja sječa sa uzgojnim karakterom u izdanačkim i visokim šumama	<p>3.3.1.1. Razmer (bruto) realizacije sje a i prinosa (etata) na nivou GJ (za državne i privatne šume), prikazan po:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) vrsti zemljišta (šuma, šumsko zemljište, goleti / drve e van šume); b) otvorenosti šuma i šumskog zemljišta; c) namjeni šuma i šumskog zemljišta; d) porijeklu šuma; e) glavnim tipovima šuma i uzgojnim oblicima sastojina; f) glavnim vrstama drve a; g) godinama sje a. 	Programi gazdovanja šumama i izvještaji o njihovoj realizaciji (godišnji i 10-godišnji)
3.3.2. Maksimalno korišćenje dozvoljenog obima sječa (veza sa 3.3.1.) i boljeg iskorišćenja posječenog	3.3.2.1. Koli ina (neto) realizovane mase drvnih sortimenata, kao i drvene biomase, na nivou GJ (za	Izvještaji o prijemu drvnih

<p>drveta u šumi, naročito na račun drveta lošijeg kvaliteta i sitnog drveta</p>	<p>državne i privatne šume), prikazana po:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) vrsti zemljišta (šuma, šumsko zemljište, goleti / drve e van šume); b) otvorenosti šuma i šumskog zemljišta; c) namjeni šuma i šumskog zemljišta; d) porijeklu šuma; e) glavnim tipovima šuma i uzgojnim oblicima sastojina; f) glavnim vrstama drve a; g) godinama sje a. <p>3.3.2.2. Razmer bruto (dozna ene) i realizovane drvene mase, po godinama sje a, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>sortimenata i sje išta</p> <p>Godišnji izvještaji UŠ i NP</p> <p>Godišnji izvještaji MONSTAT-a</p>
<p>3.3.3. Poboljšanje kvalitetne strukture drvnih sortimenata, kao posljedica bolje doznake stabala (veza sa 3.2.5.) i sprovođenja optimalnijeg načina krojenja drvnih sortimenata, kome se daje poseban naglasak kroz osposobljavanje kadrova na sječi i izradi drvnih sortimenata</p>	<p>3.3.3.1. Struktura (neto) drvene mase po vrstama drvnih sortimenata, uključujući i drvenu biomasu, na nivou GJ (za državne i privatne šume), prikazana po:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) vrsti zemljišta (šuma, šumsko zemljište, goleti / drve e van šume); b) otvorenosti šuma i šumskog zemljišta; c) namjeni šuma i šumskog zemljišta; d) porijeklu šuma; e) glavnim tipovima šuma i uzgojnim oblicima sastojina; f) grupama vrsta drve a; g) godinama sje a. <p>3.3.3.2. Udio sje išta (po površini i zapremini), na kojima se izvršilo optimalno krojenje drvnih sortimenata, prikazan po godinama sje a, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Izvještaji o pregledu / prijemu drvnih sortimenata i sje išta</p> <p>Godišnji izvještaji UŠ i NP</p> <p>Godišnji izvještaji MONSTAT-a</p> <p>Zapreminske tablice</p>
<p>3.3.4. Postepeno uvođenje savremenijih tehnologija korišćenja šuma, kao što su mehanizovana sječa i iznošenje drvnih sortimenata , žičano ili</p>	<p>3.3.4.1. Broj i površinski udio sje išta, na kojima se primjenjuju postojeće i na kojima nove tehnologije korišćenja šuma, prikazan po vrstama tehnologija i</p>	<p>Izvođački projekti</p> <p>Godišnji izvještaji UŠ</p>

<p>kombinovano žičano-užetno izvlačenje drvnih sortimenata , u uslovima gdje je to tehnološki moguće, ekonomski izvodljivo i ekološki prihvatljivo, kao i unaprijedeno korišćenje postojećih tehnologija, uz očuvanje animalne tehnologije u uslovima u kojima je ona još uvijek najprihvatljivija, posebno u privatnim šumama</p>	<p>godinama sje a, na nivou GJ (za državne i privatne šume),</p>	
<p>3.3.5. Izrađivanje kvalitetnijih, sastojinskim i tehnološkim uslovima prilagođenih izvođačkih projekata, koji se zasnivaju na savremenim informacionim osnovama, kao i normativima za vršenje šumskih operacija, kako bi se obezbjedilo efektivno i racionalno korišćenje šuma</p>	<p>3.3.5.1. Broj i površinski udio informaciono savremenih projekata u odnosu na sve izvo a ke projekte, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>3.3.5.2. Broj i površinski udio sje išta, na kojima se primjenjuje normiranje proizvodnje drvnih sortimenata, kao i broj i udio sje išta, na kojima su faze koriš enja izvršene efikasnije od normiranih, uz o uvano stanje sastojine i zemljišta, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Izvo a ki projekti Godišnji izvještaj UŠ i NP Standardi, Normativi</p>
<p>3.3.6. Obezbjeđivanje poštovanja izvršene doznake stabala za sječu po količini, vrstama drveća i strukturi, kao i kvalitetne realizacije sječe, izrade i izvlačenja stabala, uz prethodno obilježavanje pravaca obaranja / izvlačenja stabala (prilikom doznake), odnosno kvalitetne realizacije izvođačkih projekata</p>	<p>3.3.6.1. Broj i površinski udio sje išta, na kojima se vrši obilježavanje pravaca obaranja / izvla enja, prikazan po godinama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>3.3.6.2. Udio sje išta (po površini i zapremini) na kojima se dosledno ispoštovalo doznaku, prikazan po godinama sje a, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>3.3.6.3. Obim realizacije doznake, prikazan po debljinskoj strukturi i zapremini stabala, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>3.3.6.3. Udio sje išta (po površini i zapremini) sa kvalitetnom / propisnom realizacijom tih radova, prikazan po godinama sje a, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Rješenja za sje u Izvo a ki projekti Knjiga doznake Zapisnici o pregledima sje išta Analize na odre enom uzorku sje išta Godišnji izvještaji UŠ i NP</p>

<p>3.3.7. Uspostavljanje elektronske baze podataka i automatizovanog registrovanja (bar kod) i praćenja sledljivosti doznačenih stabala i drvnih sortimenata</p>	<p>3.3.7.1. Obim doznačene drvene mase i izrade drvnih sortimenata (po vrstama), za koji su uspostavljene elektronske baze podataka i obim, koji se automatski registruje i prati, na nivou UŠ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Godišnji izvještaji UŠ i NP</p>
<p>3.3.8. Fleksibilnije i efikasnije sprovođenje administrativno-tehničkih postupaka kod doznake, prijema, obilježavanja i praćenja drvnih sortimenata, naročito primjenom bar koda</p>	<p>3.3.8.1. Prosječno vrijeme potrebno za odobravanje sječe vlasnicima privatnih šuma, nakon prosljeđenog zahtjeva za sječu, kao i vrijeme potrebno za prijem drvnih sortimenata i sječišta, po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>3.3.8.2. Udio administrativno-tehničkih postupaka kod prijema i obilježavanja drvnih sortimenata, koji su se završili u samo jednom navratu, prikazan po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p>	<p>Godišnji izvještaji UŠ</p> <p>Upitnik za vlasnike i korisnike šuma</p>
<p>3.3.9. Jačanje savjetodavne podrške vlasnicima šuma i izvođačima radova na korišćenju šuma, naročito prilikom izrade izvođačkog projekta, doznake, praćenja vršenja radova i prijema sječišta u cilju osposobljavanja što većeg broja vlasnika šuma i izvođača radova za pravilno i bezbjedno vršenje radova</p>	<p>3.3.9.1. Broj privatnih vlasnika šuma koji su nakon izdatog rješenja za sječu primili savjet revirnog šumara za korišćenje šuma, prikazan po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>3.3.9.2. Broj vlasnika privatnih šuma i izvođača radova koji su preko stručnih kurseva osposobljeni za pravilno i bezbjedno izvođenje šumskih operacija na korišćenju šuma, prikazan po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>3.3.9.3. Broj i udio vlasnika šuma i izvođača radova koji su uredno izvršili šumske radove, prikazan po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p>	<p>Godišnji programi i izvještaji o radu UŠ</p> <p>Upitnik za vlasnike šuma</p> <p>Upitnik za izvođače radova</p> <p>Potvrde o osposobljenosti</p> <p>Primijenjeni standardi</p>

Pod-kriterijum 3.4: Obezbeđivanje ekološki održivog korišćenja nedravnih proizvoda iz šume i šumskog zemljišta u skladu sa mogućnostima, propisima, programima, posebnim mehanizmima i standardima

Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
<p>3.4.1. Usmjeravanje, podsticanje, praćenje i promocija ekološki održivog sakupljanja i drugih načina <u>korišćenja nedravnih šumskih proizvoda</u> (NDŠP) u šumama, u obimu koja je procijenjena / planirana kao moguća, kao i vođenje brige o unaprijeđivanju potencijala šuma za te svrhe</p>	<p>3.4.1.1. Obim i udio šuma i šumskog zemljišta koji je planski namjenjen za korišćenje NDŠP, prikazan po vrstama koje se koriste, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>3.4.1.2. Obim izvršenih posebnih mjera u šumama za podsticanje NDŠP potencijala, prikazan po vrstama i godinama, na nivou GJ</p> <p>3.4.1.3. Stvaranje mehanizma za ostvarivanje prihoda od korišćenja NDŠP za privatne šume</p> <p>3.4.1.4. Broj i obim ugovora sa otkupljiva ima NDŠP (za UŠ i UVPŠ), prikazan po godinama, na lokalnom nivou</p> <p>3.4.1.5. Broj registrovanih berača / sakupljača NDŠP, prikazan po godinama, na lokalnom nivou</p> <p>3.4.1.6. Obim otkupa NDŠP po vrstama, na osnovu evidencija otkupljivača i drugih izvora, prikazan po godinama, na lokalnom nivou</p> <p>3.4.1.7. Broj institucija i programa, koje/i se bave promocijom korišćenja NDŠP i saradnjom u ovom segmentu, na lokalnom nivou</p>	<p>Programi gazdovanja šumama</p> <p>Godišnji izvještaji UŠ</p> <p>Evidencije otkupljivača NDŠP</p>
<p>3.4.2. Obezbeđivanje ekološki održivog korišćenja <u>nedravnih proizvodnih usluga</u> šuma (NDPUŠ), kroz pašarenje, uzgoj divljači, kresanja grana i korišćenje opalog lišća, u obimu koji je procijenjen / planiran kao održiv, kao i vođenje brige o obezbeđivanju i</p>	<p>3.4.2.1. Obim i udio šuma i šumskog zemljišta u kojima se pružaju mogućnosti NDPUŠ, prikazan po vrstama, kao i udio površina koji je planski namjenjen za tu svrhu, u odnosu na sve kategorije šuma i šumskog</p>	<p>Programi gazdovanja šumama</p> <p>Godišnji izvještaji UŠ</p>

unaprijeđivanju potencijala šumskih zemljišta	zemljišta u okviru GJ (državne i privatne šume) 3.4.2.2. Obim izvršenih posebnih mjera u šumama za podsticanje NDPUS potencijala, po vrstama mjera, na nivou GJ	
3.4.3. Usmjeravanje korišćenja šumskog zemljišta i šumskih puteva u funkciji poboljšanja svih funkcija šuma	3.4.3.1. Obim korišćenja šumskih zemljišta i puteva u ostale svrhe, prikazan po godinama, na nivou GJ (državne i privatne šume)	Godišnji izvještaji UŠ

Pod-kriterijum 3.5: Unaprjeđenje korišćenja proizvodnih funkcija šuma obezbjeđivanjem opštih institucionalnih i ekonomskih uslova i aktivnosti u skladu sa propisima i programima		
Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
3.5.1. Podsticanje formiranja zajedničkog fonda korisnika državnih šuma, vlasnika privatnih šuma i lokalne zajednice za izgradnju i održavanje šumskih puteva	3.5.1.1. Obim sakupljenih zajedničkih sredstava za tu svrhu, na lokalnom nivou	Posebni izvještaji
3.5.2. Obezbjeđivanje i transferisanje subvencija vlasnicima privatnih šuma (za kupovinu savremene opreme za korišćenje šuma)	3.5.2.1. Obim planiranih i iskorišćenih podsticajnih sredstava i broj vlasnika privatnih šuma, koji su primili subvencije za nabavku savremene opreme za korišćenje šuma, prikazan po godinama, na lokalnom nivou UŠ	Godišnji budžetski programi i izvještaji o njihovoj realizaciji
3.5.3. Obezbjeđivanje neophodnog broja i osposobljenosti stručnog kadra u korišćenju šuma kao i njegove stalnosti na operativnom nivou („revirni“ sistem)	3.5.3.1. Broj kadrova, angažovanih na tim poslovima, po stručnoj spremi, prikazan po godinama, na lokalnom nivou UŠ (za državne i privatne šume) 3.5.3.2. Vrsta i obim aktivnosti na unaprjeđivanju stručnih kapaciteta na korišćenju šuma, po godinama,	Sistemizacija UŠ Godišnji izvještaji o radu UŠ

	na lokalnom nivou UŠ 3.5.3.3. Broj i udio stalnih šumarskih strujaka u okviru GJ, po godinama, na lokalnom nivou UŠ (za državne i privatne šume)	
--	---	--

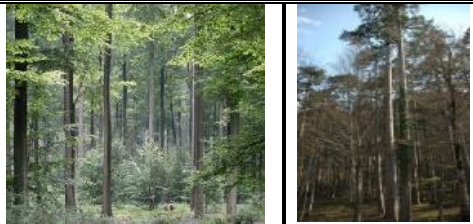
Kriterijum 4: Očuvanje i odgovarajuće unaprjeđenje biološke raznovrstnosti u šumskim ekosistemima

Pod-kriterijum 4.1: Očuvanje i odgovarajuće unaprjeđenje strukturnog i funkcionalnog diverziteta privrednih šuma primjenom prirodi bliskog načina gazdovanja šumama

Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
4.1.1. Očuvanje i podsticanje strukturnog diverziteta i mješovitosti šuma (veza sa 1.2.2. – 1.2.5. i 1.2.11.), primjenom malopovršinskih sistema gazdovanja i mjera njege, u skladu sa ciljevima unaprjeđenja proizvodnog potencijala šuma, povećanja kapaciteta apsorpcije ugljenika i očuvanja zdravlja i vitalnosti šuma	<p>4.1.1.1. Površinski udio pojedinih tipova mješovitosti sastojina i zapreminski udio pojedinih vrsta drveća u privrednim sastojinama u odnosu na prirodne šume i njihove promjene u odnosu na prethodni uređajni period, na nivou GJ</p> <p>4.1.1.2. Razlike u strukturnom diverzitetu privrednih šuma u odnosu na prirodne šume, kao i promjene u odnosu na prethodni uređajni period, na nivou GJ, prikazane uporedbom:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) površinskog udjela pojedinih oblika sastojina (jednodobni, velikopovršinsko raznodobni, malopovršinsko raznodobni, grupimino prebirni, stablimi mno prebirni); b) površinskog udjela razvojnih faza šuma; c) brojanog udjela stabala po debljinskim stepenima (za malopovršinsko raznodobne i prebirne sastojine). <p>4.1.1.3. Indikatori sistema gazdovanja i uzgojnih mjera u privrednim šumama dati kod navedenih osnovnih pod-pod-kriterijuma</p>	<p>Izvori kod navedenih osnovnih pod-pod-kriterijuma</p> <p>Posebne analize</p> <p>Programi gazdovanja šuma</p>
4.1.2. Korišćenje i podsticanje prirodne obnove šuma (veza sa 1.2.7.), primjenom naročito malopovršinskih načina prirodnog obnavljanja, u skladu sa ciljevima unaprjeđenja proizvodnog potencijala šuma i očuvanja	4.1.2.1. Indikatori sistema obnove u privrednim šumama dati kod navedenih osnovnih pod-pod-kriterijuma	

<p>zdravja i vitalnosti šuma</p>	<p>4.1.2.2. Sličnost / različitost površinskog aspekta obnavljanja privrednih šuma (velikopovršinska, skupinasta, grupim na, stabilim na obnova) u odnosu na prirodne šume u okviru uporedjivih tipova, na nivou GJ</p> <p>4.1.2.3. Udio faze obnavljanja i udio mlade faze privrednih šuma (do stadijuma letvenjaka) u odnosu na prirodne šume u okviru uporedjivih tipova šuma, na nivou GJ</p>	
<p>4.1.3. Očuvanje prirodne strukture šuma korištenjem prirodi bliskog načina gazdovanja šumama, planskim ostavljanjem određenih površina očuvanih prirodnih šuma, kojima se ne gazduje i dalje u ovom statusu (vode i pri tom računajući zastupljenosti pojedinih tipova šuma), ograničavanjem unošenja drugih (staništima neprilagodnih) vrsta drveća i sprječavanjem degradacije šuma (veza sa 1.2.12.)</p>	<p>4.1.3.1. Površinski udio prirodnih odnosno izmijenjenih šuma i njegove promjene u odnosu na prethodni uređajni period, na nivou GJ (za državne i privatne šume), prikazan po sljedećim kategorijama prirodnosti / izmjenjanosti:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) prašume, b) očuvane prirodne šume kojima se ne gazduje; c) privredne šume sa očuvanim prirodnim sastavom vrsta drveća; d) privredne šume sa promijenjenim prirodnim sastavom vrsta drveća (polu-prirodne šume); e) šumske kulture (vrsta sa dugom ophodnjom) i f) šumske plantaže (brzorastih vrsta). <p>4.1.3.2. Udio privrednih šuma u kojima dominiraju unešene vrste i njegove promjene u odnosu na prethodni uređajni period na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>4.1.3.3. Zastupljenost degradiranih privrednih šuma zbog neplanskog korištenja i promjene u odnosu na prethodni uređajni period, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Sastojinske inventure šuma Plan razvoja šuma Program gazdovanja šumama Izvođački projekat Programi pošumljavanja Izveštaji UŠ</p>
<p>4.1.4. Plansko ostavljanje dube ih i palih (šupljih, trulih), naročito krupnih („H“) stabala, kao i vrlo starih</p>	<p>4.1.4.1. Udio sječišta, u sastojinama sa učešćem debelih stabala (iznad 50 cm), u kojima se planski ostavlja</p>	<p>Nacionalna inventura šuma</p>

<p>djelova sastojina („eko elija“), u količini i distribuciji, potrebnoj za očuvanje biodiverziteta određenog šumskog tipa, vode i prethodno razina o potencijalnom uticaju ostavljenih stabala na zdravlje i stabilnost šumskog ekosistema</p>	<p>krupna živa i mrtva H-stabla u iznosu do 2%, 3.1 – 4.0% i iznad 4% drvene zalihe sastojine, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>4.1.4.2. Udio sječišta, u sastojinama sa učešćem debelih stabala (iznad 50 cm), sa planski ostavljenim krupnim drvnim ostatkom u iznosu do 1%, 1.1 – 2.0% i iznad 3% posjeđene drvene mase, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>4.1.4.3. Površinski udio sastojina (odsjeka / parcela), osim mladih i srednjedobnih razvojnih faza sastojina, sa učešćem mrtvog drveta u iznosu iznad od 2% drvene zalihe, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>4.1.4.4. Površinski udio privrednih šuma u/sa zrelim razvojnim fazama, u kojima se udio mrtvog drveta ne razlikuje značajno od prirodnih (očuvanih) šuma u okviru uporedjivih tipova, na nivou GJ</p>	<p>Sastojinska inventura šuma</p> <p>Izvođački projekti</p> <p>Knjiga doznake</p> <p>Izveštaji komisija o pregledu doznake</p> <p>Izveštaji specialista za ptice i za gljive</p> <p>Godišnji izveštaji UŠ, NP i Šumarske inspekcije</p>
---	---	---

Pod-kriterijum 4.2: Očuvanje zaštićenih, rijetkih, osjetljivih, posebnih i reprezentativnih šumskih ekosistema odnosno tipova šuma u skladu sa Pan-evropskim smjernicama za ocjenu zaštićenih i zaštitnih šuma, EU Direktivom o habitatima i nacionalnim propisima, strategijama i programima		
Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
<p>4.2.1. Inventarisanje i kartiranje šuma <u>zaštićenih, rijetkih, osjetljivih, posebnih i reprezentativnih</u> šumskih ekosistema odnosno tipova šuma i uključivanje smjernica za njihovo očuvanje u plan razvoja / programe gazdovanja šumama</p>	<p>4.2.1.1. Obim inventarisanih i kartiranih šumskih ekosistema / tipova, po vrstama, na nivou ŠP/GJ</p> <p>4.2.1.2. Uključenost smjernica za očuvanje ekosistema / tipova u šumarska planska dokumenta</p>	<p>Karte funkcija šuma</p> <p>Karte namjene šuma (šume posebne namjene)</p> <p>Program NATURA 2000</p> <p>Plan razvoja šuma i programi gazdovanja šumama</p> <p>Programi upravljanja nacionalnih parkova</p> <p>Godišnji izvještaji UŠ i NP i AZŽS</p>
<p>4.2.2. Obezbeđivanje <u>pogodnog stanja očuvanosti</u> zaštićenih, rijetkih, osjetljivih, posebnih i reprezentativnih šumskih staništa odnosno tipova šuma (veza sa 4.2.1.) kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prirodi blisko gazdovanje na način koji je u tim šumama prilagođen / podređen tom cilju, i ako je potrebno: – ograničavanje ili konzervacija šuma na tim staništima; – proglašenje područja šuma (sa značajnim učešćem ovih staništa / tipova) za ovu namjenu, kao i – sprječavanje šumarskih aktivnosti koje taj cilj ugrožavaju. 	<p>4.2.2.1. Obim prilagođenog načina gazdovanja šumama odnosno izvršenih mjera, po tipovima šuma, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>4.2.2.2. Broj i obim zaštićenih šuma odnosno posebnih područja (NATURA) očuvanja, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>4.2.2.3. Udio proglašenih zaštićenih šuma, u odnosu na (a) sve zaštićene šume i (b) sve šume, na nivou ŠP/GJ</p> <p>4.2.2.4. Značajnost promjena stanja očuvanosti predmetnih tipova šuma u odnosu na uporedive tipove šuma, u kojima se ne gazduje, kao i na naprethodni uređajni period, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	

Pod-kriterijum 4.3: Očuvanje diverziteta značajnih prirodnih šumskih predjela u skladu sa Pan-evropskim smjernicama za ocjenu zaštićenih i zaštitnih šuma i nacionalnim propisima, strategijama i programima		
Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
4.3.1. Identifikovanje značajnih <u>prirodnih šumskih predjela</u> i kartiranje šuma, koje su važne za diverzitet tih predjela kao i uključivanje smjernica za očuvanje predionog diverziteta u plan razvoja / programe gazdovanja šumama	4.3.1.1. Broj i obim identifikovanih predjela, na nivou ŠP/GJ 4.3.1.2. Uklju enost pojedinih smjernica za o uvanje u planove	Karta vrsta (koriš enja) zemljišta Karta šumskog pokriva a Karte funkcija šuma Karte namjene šuma (šume posebne namjene) Satelitski i avionski snimci Plan razvoja šuma i programi gazdovanja šumama Programi upravljanja nacionalnih parkova Godišnji izvještaji UŠ i NP i AZŽS
4.3.2. Očuvanje <u>diverziteta prirodnih šumskih predjela</u> (veza sa 4.3.1.) kroz: <ul style="list-style-type: none"> – prirodi blisko gazdovanje šumama na način, koji je u tim šumama prilagođen tom cilju, i ako je potrebno: – proglašenje šuma (u okviru tih predjela) za ovu namjenu), kao i – sprječavanje šumarskih aktivnosti koje taj cilj ugrožavaju. 	4.3.3.1. Obim prilago enog na ina gazdovanja šumama, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume) 4.3.3.2. Obim zašti enih šuma, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume) 4.3.3.3. Udio proglašenih zašti enih šuma zbog tih vidova, u odnosu na (a) sve zašti ene šume i (b) sve šume, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume) 4.3.3.4. Zna aj promjena strukturnog oblika šumskog pokriva a u okviru predjela, u odnosu na uporedive predjele u kojima se ne gazduje, uzimaju i u obzir velikopovršinske promjene u šumama (npr. opožarene površine, degradacije šuma, iste sje e, pošumljavanja, obnove, konverzije i sanacije šuma), kao i promjena u odnosu na prethodni ure ajni period, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)	

Pod-kriterijum 4.4: Očuvanje specifičnih prirodnih elemenata u šumama, kao i kulturnih, estetskih, duhovnih, istorijskih i rekreacionih vrijednosti šuma, u skladu sa Pan-evropskim smjernicama za ocjenu zaštićenih i zaštitnih šuma i nacionalnim propisima, strategijama i programima		
Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
<p>4.4.1. Inventarisanje i kartiranje <u>specifičnih prirodnih elemenata</u>, kao što su <u>ključni biotopovi voda, močvara, stjenovitih područja i jaruga, kao i kulturnih, estetskih, duhovnih, istorijskih i rekreacionih vrijednosti</u> u šumama, i uključivanje smjernica za njihovo očuvanje u plan razvoja / programe gazdovanja šumama</p>	<p>4.4.1.1. Obim inventarisanih i kartiranih biotopova i vrijednosti, po vrstama, na nivou GJ</p> <p>4.4.1.2. Uklju enost pojedinih smjernica za o uvanje / zaštitu tih biotopova i vrijednosti u planove</p>	 <p>Karte funkcija šuma Karte namjene šuma (šume posebne namjene) Plan razvoja šuma i programi gazdovanja šumama Program NATURA 2000 Programi upravljanja nacionalnih parkova Registri i planovi Lokalnih zajednica i organizacija Godišnji izvještaji UŠ i NP</p>
<p>4.4.2. Očuvanje <u>ključnih biotopova</u> u šumama (veza sa 4.4.1) kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – korišćenje šuma na način koji je podređen tom cilju; – ograničavanje ili isključivanje korišćenja šuma u tim područjima, – proglašenje šuma za tu namjenu, – sprječavanje šumarskih aktivnosti koje taj cilj ugrožavaju. 	<p>4.4.2.1. Obim podre enog / ograni enog koriš enja šuma na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>4.4.2.2. Obim zaštitenih šuma za te namjene, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>4.4.2.3. Obim neprihvatljivih aktivnosti u šumama koje su odre ene za te namjene, po vrstama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	
<p>4.4.3. Očuvanje <u>kulturnih, estetskih, duhovnih, istorijskih i rekreacionih vrijednosti</u> šuma (veza sa 4.4.1) kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – korišćenje šuma na način koji je prilagođen 	<p>4.4.3.1. Obim podre enog / ograni enog koriš enja šuma na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>4.4.3.2. Obim zaštitenih šuma za te namjene, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	

<p>tom cilju,</p> <ul style="list-style-type: none"> – ograničavanje ili isključivanje korišćenja u tim djelovima šuma, – proglašenje šuma (sa značajnom koncentracijom tih vrijednosti) za tu namjenu, sprječavanje aktivnosti koje taj cilj ugrožavaju. 	<p>4.4.3.3. Udio proglašenih zaštićenih šuma za te namjene, u odnosu na (a) sve zaštićene šume i (b) sve šume, na nivou ŠP/GJ</p> <p>4.4.3.4. Obim neprihvatljivih aktivnosti u tim šumama, po vrstama, na nivou GJ (za državne i privatne šume)</p>	
---	--	--

<p>Pod-kriterijum 4.5: Očuvanje endemskih i ugroženih šumskih vrsta i njihovih šumskih habitata u skladu sa IUCN smjernicama za ugrožene vrste, EU direktivama o habitatima i pticama, nacionalnim propisima, strategijama i programima</p>			
Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije	
<p>4.5.1. Inventarisanje i kartiranje habitata endemskih i ugroženih (definisanih IUCN Crvenom listom za Crnu Goru) odnosno evropsko značajnih vrsta (definisanih i EU direktivama o habitatima i pticama) i uključivanje smjernica za njihovo očuvanje u plan razvoja / programe gazdovanja šumama</p>	<p>4.5.1.1. Obim inventarisanih i kartiranih staništa, po vrstama, na nivou ŠP/GJ</p> <p>4.5.1.2. Uključenost smjernica za očuvanje pojedinih vrsta u planove</p>	<p>Karte funkcija šuma</p> <p>Karte namjene šuma (šume posebne namjene)</p> <p>Crvena lista vrsta za Crnu Goru i pojedine regione</p> <p>EU lista evropski značajnih vrsta (sa dodatkom za Crnu Goru)</p>	
<p>4.5.2. Obezbeđivanje pogodnog stanja habitata endemskih i ugroženih odnosno evropsko značajnih šumskih vrsta (veza sa 4.5.1.), a posredno s tim i pojedinih vrsta, kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – gazdovanje šumama koje je u pojedinim djelovima gdje se nalaze ti habitati prilagođeno 	<p>4.5.2.1. Broj endemskih i ugroženih šumskih vrsta (klasifikovan po IUCN kategorijama za Crvenu listu) u odnosu na ukupan broj vrsta u šumi i promjene u odnosu na prethodno uređeno razdoblje. Razlike u stanju populacija određenih ugroženih vrsta (npr. ptica) u privrednim šumama, u odnosu na uporedive prirodne (očuvane) šume, na nivou ŠP/GJ</p>	<p>Ekspertize specijalista biologa za ugrožene vrste</p> <p>Program NATURA 2000</p> <p>Planovi razvoja šuma i planovi gazdovanja šuma</p>	

<p>/ podređeno ekološkim zahtjevima tih vrsta i ako je potrebno:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ograničavanje ili isključivanje korišćenja tih djelova šuma, – proglašenje područja šuma (sa značajnim obimom ovih habitata) za ovu namjenu, kao i – sprječavanje šumarskih aktivnosti koje ciljeve očuvanja tih vrsta ugrožavaju. 	<p>4.5.2.2. Značajnost promjena stanja o uvanosti habitata vrsta u privrednim šumama u odnosu na uporedive šume, u kojima se ne gazduje, kao i na naprethodni uređajni period, na nivou ŠP/GJ</p> <p>4.5.2.3. Broj i obim zaštite i očuvanja (NATURA) habitata pojedinih vrsta, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>4.5.2.4. Udio proglašene zaštite i očuvanja šuma za te namjene, u odnosu na (a) sve zaštićene šume i (b) sve šume, na nivou ŠP/GJ</p> <p>4.5.2.5. Ekološki zahtjevi predmetnih vrsta za prilagođeno gazdovanje šumama, predstavljeni po vrstama, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>4.5.2.6. Obim za te vrste neprihvatljivih aktivnosti u šumama, predstavljen po vrstama aktivnosti, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>Programi upravljanja nacionalnih parkova</p> <p>Godišnji izvještaji UŠ, NP i AZŠS</p>
---	---	--

Pod-kriterijum 4.6: Očuvanje genetskih resursa vrsta šumskog drveća <i>in situ</i> i obezbjeđivanje raznovrstnog autohtonog šumskog reproduktivnog materijala, u skladu sa MCPFE rezolucijom o šumskim genetskim resursima, EU i nacionalnim propisima o šumskom reproduktivnom materijalu, programima i posebnim tehničkim standardima		
Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
4.6.1. Inventarisanje i <u>kartiranje lokaliteta rijetkih, ugroženih i zaštićenih genetskih resursa</u>, kao i uključivanje smjernica za očuvanje istih u plan razvoja / programe gazdovanja šumama	4.6.1.1. Obim inventarisanih i kartiranih lokaliteta, po vrstama drveća, na nivou ŠP/GJ 4.6.1.2. Uključenost pojedinih smjernica u navedene planove	
4.6.2. <u>Očuvanje šumskih lokaliteta sa genetskim resursima rijetkih, ugroženih i zaštićenih vrsta (veza sa 4.6.1) kroz:</u> <ul style="list-style-type: none"> – prirodi blisko gazdovanje šumama koje je na predmetnim lokalitetima prilagođeno / podređeno ovom cilju, i ako je potrebno: – ograničavanje i isključivanje korišćenja šuma na tim lokalitetima; – zaštitu predmetnih šumskih lokaliteta, kao i – spriječavanje svih šumarskih aktivnosti koje taj cilj ugrožavaju. 	4.6.2.1. Obim prilagođenog / podređenog na plana gazdovanja šumama, po vrstama drveća, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume) 4.6.2.2. Značajnost promjena stanja očuvanosti predmetnih lokaliteta u privrednim šumama u odnosu na šume, u kojima se ne gazduje, kao i u odnosu na prethodni uređajni period, na nivou ŠP/GJ 4.6.2.3. Obim neprihvatljivih aktivnosti na predmetnim lokalitetima, po vrstama aktivnosti, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume) 4.6.2.4. Obim za te svrhe zaštićenih šuma, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume) 4.6.2.5. Udio proglašanih zaštićenih šuma za te svrhe, u odnosu na (a) sve zaštićene šume i (b) sve šume, na nivou ŠP/GJ	
4.6.3. Očuvanje genetskih resursa i obezbjeđivanje sjemenskog potencijala autohtonih vrsta drveća	4.6.3.1. Broj i ukupna površina sjemenskih objekata predstavljeno po vrstama drveća i provenijenciji, kao i	Registar sjemenskih objekata Priručnik za proizvodnju šumskog

<p>kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – uspostavljanje <u>sjemenskih objekata</u> učestalih i rijetkih vrsta drveća, u rasporedu koji obezbjeđuje geografsku reprezentativnost i obimu koji zadovoljava potrebe vještačke obnove šuma; – uspostavljanje baze podataka o tim objektima i sjemenskom materijalu; – redovno praćenje stanja sjemenskih objekata po godinama, kao i – sprovođenje posebnih mjera njege i održavanja tih objekata. 	<p>broj glavnih sertifikata, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>4.6.3.2. Uspostavljenost baze podataka o sjemenskim objektima i sjemenu, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>4.6.3.4. Obim mjera njege i održavanja sjemenskih sastojina, po vrstama, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p>	<p>sjemena u prirodnim sjemenskim objektima</p> <p>Karte sjemenskih objekata</p> <p>Baza podataka</p> <p>Potvrde o dobijanju glavnog sertifikata</p> <p>Godišnji programi i izvještaji o radu UŠ (za tu oblast)</p> <p>Program održavanja i pra enja sjemenskih objekata</p>
<p>4.6.4. Obezbjeđivanje adekvatnog šumskog reproduktivnog materijala odgovarajućim načinom sakupljanja i skladištenja <u>sjemena</u> iz sjemenskih objekata i <u>proizvodnje sadnog materijala</u>, u odgovarajućem obimu i kvalitetu za potrebe vještačke reprodukcije šuma</p>	<p>4.6.4.1. Koli ina sakupljenog i uskladištenog sjemena po vrstama drve a, kvalitetu i godinama uroda, 4.6.4.2. Obim proizvodnje sadnog materijala po vrstama drve a i tehnologiji proizvodnje, po godinama uroda,</p>	<p>Priručnik za proizvodnju šumskog sjemena u prirodnim sjemenskim objektima</p> <p>Procjena dugoro nih potreba reproduktionog materijala za pošumljavanje</p> <p>Godišnji programi i izvještaji UŠ (sjemenska i rasadni ka proizvodnja)</p> <p>Izvještaji o pregledu sjemena i rasadnika</p>

Pod-kriterijum 4.7: Očuvanje i unaprjeđenje biloške raznovrstnosti obezbjeđivanjem opštih institucionalnih i ekonomskih uslova u skladu sa propisima i programima		
Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
4.7.1. Vršenje stručnih, savjetodavnih i promotivnih poslova, vezanih za ove oblasti	4.7.1.1. Obim predmetnih poslova UŠ po vrstama poslova i korisnicima usluga, po godinama, na lokalnom nivou UŠ	Godišnji programi i izvještaji o radu UŠ i NP
4.7.2. Obezbjeđivanje neophodnih budžetskih sredstava za aktivnosti i mjere na očuvanju biodiverziteta šuma, kao i usmjeravanje podsticajnih sredstava korisnicima	4.7.2.1. Obim opredijeljenih i iskorišćenih sredstava budžeta (za državne šume) odnosno podsticajnih sredstava (za privatne šume) po vrstama aktivnosti i mjera za te svrhe, po godinama, na lokalnom nivou UŠ 4.7.2.2. Obim opredijeljenih i iskorišćenih podsticajnih budžetskih sredstava po vrstama aktivnosti i mjera za predmetne svrhe, po godinama, na lokalnom nivou UŠ	Nacionalni akcioni plan o očuvanja Biodiverziteta Godišnji program za šumarstvo i izvještaj o njegovoj realizaciji Godišnji programi Lokalne samouprave
4.7.3. Obezbjeđivanje neophodnog broja i osposobljenosti stručnog kadra za obavljanje poslova na očuvanju biodiverziteta šuma	4.7.3.1. Broj kadrova, angažovanih na predmetnim poslovima, prikazan po stručnoj spremi i pojedinim godinama, na lokalnom nivou UŠ (za državne i privatne šume) 4.7.3.2. Obim aktivnosti na izgradnji i unaprjeđivanju stručnih kapaciteta kadrova za te svrhe, prikazan po vrstama aktivnosti i godinama, na lokalnom nivou UŠ	Sistemizacija UŠ i NP i njena popunjenost
4.7.4. Unaprjeđivanje saradnje sa nadležnim institucijama zaštite prirode i obezbjeđivanje učešća zainteresovanih subjekata kod planiranja i praćenja implementacije mjera u šumama posebne namjene, na lokalnom nivou	4.7.4.1. Broj institucija i osoba koje su učestvovala kod planiranja i praćenju implementacije, po godinama, na lokalnom nivou UŠ	Izvještaji UŠ

Kriterijum 5: Održavanje i odgovarajuće unaprjeđivanje zaštitnih funkcija šuma

Pod-kriterijum 5.1: Održavanje i odgovarajuće unaprjeđivanje funkcija zaštite tla od erozije i zaštite voda u skladu sa Pan-evropskim smjernicama za ocjenu zaštićenih i zaštitnih šuma i nacionalnim propisima, strategijom i programima

Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
<p>5.1.1. Inventarisanje i kartiranje funkcija zaštite tla i voda i drugih ekosistemskih funkcija prema njihovoj naglašenosti i uključivanje smjernica za njihovu zaštitu u plan razvoja / programe gazdovanja šumama</p>	<p>5.1.1.1. Obim inventarisanih i kartiranih funkcija, po vrstama i naglašenosti, na nivou ŠP/GJ</p> <p>5.1.1.2. Uključenost pojedinih smjernica za zaštitu u planove</p>	<p>Karte funkcija šuma</p> <p>Karte namjene šuma (zaštitne šume)</p> <p>Elaborat za proglašenje zaštitnih šuma Plan razvoja šuma i programi gazdovanja šumama</p>
<p>5.1.2. Održavanje i odgovarajuće unaprjeđivanje zaštite šumskog tla od erozije i spiranja i zaštite voda odnosno vodnog režima u šumama, naročito u područjima sa naglašenim potrebama u te svrhe (veza sa 5.1.1) kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – prirodni blizak način gazdovanje šumama koje je podređeno ovim ciljevima a koje pored ostalog, uključuje podizanje novih šuma samo sa autohtonim vrstama drveća; vršenje samo stabilimične sječe niskog intenziteta odnosno izbjegavanje sječe na većim površinama ili većeg intenziteta; upotrebu samo onih tehnologija, tehničkih sredstava i načina korišćenja šuma koji minimalno utiču na šumski ekosistem; izgradnju šumskih puteva i vlaka na način kao i u kvalitetu koji minimizuje spiranje, eroziju i 	<p>5.1.2.1. Obim navedenog podređenog gazdovanja i mjera, po vrstama mjera, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>5.1.2.2. Obim i udio tih zaštitnih šuma na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>5.1.2.3. Udio proglašanih zaštitnih šuma zbog navedenih vidova, u odnosu na (a) sve zaštitne šume i (b) sve šume, na nivou ŠP/GJ</p> <p>5.1.2.4. Obim neprihvatljivih aktivnosti u tim šumama, po vrstama, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>5.1.2.5. Udio šumskog tla sa prisustvom površinskog spiranja i erozionih procesa u tim šumama i promjene tih procesa, na nivou ŠP/GJ</p>	<p>Programi upravljanja nacionalnih parkova</p> <p>Godišnji izvještaji UŠ i NP</p> <p>Izvještaj MZZSMTOR</p> <p>Izvještaji šumarske, ekološke i vodoprivredne inspekcije</p> <p>Posebne analize</p> <p>Procjene eksperata (za eroziju i vode)</p>

<p>uticaj na vodni režim; minimizovanje negativnog uticaja životinjskih populacija i dr.) i, ako je potrebno,</p> <ul style="list-style-type: none"> – ograničavanje ili isključivanje korišćenja šuma, – proglašenje šuma sa naglašenim funkcijama zaštite šumskog tla i voda (za zaštitne šume), kao i – sprječavanje svih aktivnosti u šumama koje te ciljeve ugrožavaju. 	<p>5.1.2.6. Obim bujnih tokova (na izabranim tokovima) iz tih šuma i promjene tih procesa, na nivou ŠP/GJ</p> <p>5.1.2.7. Trajnost i kvalitet odtoka voda iz tih šuma (u izabranim slivovima) i promjene tih procesa, na nivou ŠP/GJ</p>	
<p>5.1.3. Održavanje posebnog režima zaštite pitke vode u šumskim vodozaštitnim zonama kroz ograničenja ili zabranu korišćenja šuma i zabranu upotrebe hemijskih sredstava, u skladu sa propisima o vodama</p>	<p>5.1.3.1. Obim sprovođenja predmetnog režima zaštite, na odgovarajućem lokalnom nivou</p> <p>5.1.3.2. Kvalitet pitke vode iz predmetnih zona i njegove promjene, odgovarajućem lokalnom nivou</p>	<p>Registar zaštićenih zona izvora pitke vode</p> <p>Analize nadležnih institucija</p>

<p>Pod-kriterijum 5.2: Održavanje i odgovarajuće unaprjeđivanje funkcija zaštite infrastrukturnih objekata i zaštite ostalih prirodnih resursa od prirodnih nepogoda i nepoželjnih uticaja u skladu sa Pan-evropskim smjernicama za ocjenu zaštićenih i zaštitnih šuma i nacionalnim propisima, strategijom i programima</p>		
<p>Pod-pod-kriterijum</p>	<p>Indikator</p>	<p>Izvor verifikacije</p>
<p>5.2.1. Inventarisanje i kartiranje funkcija zaštite infrastrukturnih objekata i ostalih prirodnih resursa od prirodnih nepogoda prema njenoj naglašenosti i uključivanje smjernica za njihovu zaštitu u plan razvoja / programe gazdovanja šumama</p>	<p>5.2.1.1. Obim inventarisanosti i kartirane funkcije, po naglašenosti, na nivou ŠP/GJ</p> <p>5.2.1.2. Uključenost pojedinih smjernica za zaštitu u planove</p>	<p>Karte funkcija šuma</p> <p>Karte namjene šuma (zaštitne šume)</p> <p>Elaborat za proglašenje zaštitnih šuma</p>

<p>5.2.2. Održavanje i odgovarajuće unaprjeđivanje zaštite infrastrukturnih objekata i ostalih prirodnih resursa od prirodnih nepogoda, naročito na lokalitetima gdje su te potrebe šumama naglašene (veza sa 5.2.1), kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – gazdovanje šumama koje je podređeno tom cilju i, između ostalog, uključuje podizanje i održavanje većih kompleksa šuma iznad naselja, kao i pojaseva šuma duž većih saobraćajnica ili oko objekata koji negativnu utiču na čoveka; vršenje samo stablimične sječe niskog intenziteta; upotrebu tehnologija, tehničkih sredstava i načina korišćenja šuma, koji minimalno oštećuju šumski ekosistem i dr.); – ograničavanje ili isključivanje korišćenja šuma na tim lokalitetima; – proglašenje šuma sa naglašenom funkcijom zaštite infrastrukturnih objekata, kao i – sprječavanje svih šumarskih aktivnosti koje te ciljeve ugrožavaju. 	<p>5.2.2.1. Obim predloženog na ina gazdovanja i mjera, po vrstama mjera, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>5.2.2.2. Obim i udio predmetnih zaštitnih šuma na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>5.2.2.3. Udio proglašanih zaštitnih šuma zbog navedenih vidova, u odnosu na (a) sve zaštitne šume i (b) sve šume, na nivou ŠP/GJ</p> <p>5.2.2.4. Obim neprihvatljivih aktivnosti u predmetnim šumama, po vrstama, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)</p> <p>5.2.2.5. Smanjenje uticaja lavina, usovi, bujica i nanosa na infrastrukturne objekte zaštite u predmetnim šumama, u odnosu na šume u kojima se te mjere nijesu primijenile, na odgovarajućem lokalnom nivou</p> <p>5.2.2.5. Smanjenje uticaja emisija štetnih gasova i buke pored puteva sa formiranim zaštitnim pojasevima drveća u odnosu na one bez zaštite, na odgovarajućem lokalnom nivou</p> <p>5.2.2.6. Smanjenost uticaja vjetra i ostalih abiotičkih inilaca na infrastrukturne objekte zaštite u predmetnim šumama, u odnosu na one bez zaštite sa šumom, na odgovarajućem lokalnom nivou</p>	<p>Plan razvoja šuma i programi gazdovanja šumama</p> <p>Programi upravljanja nacionalnih parkova</p> <p>Godišnji izvještaji UŠ i NP</p> <p>Izvještaj MZZSMTOR</p> <p>Posebne analize / mjerenja</p> <p>Procjene eksperata za pojedine oblasti iz oblasti zaštite prirode</p>
--	--	---

Pod-kriterijum 5.3: Održavanje i odgovarajuće unaprjeđivanje zaštitnih funkcija šuma obezbjeđivanjem opštih institucionalnih i ekonomskih uslova u skladu sa propisima i programima		
Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
5.3.1. Vršenje stručnih i savjetodavnih poslova,	5.3.1.1. Obim predmetnih poslova UŠ po vrstama	Godišnji programi i izvještaji o radu UŠ i NP

vezanih za ove funkcije	poslova i korisnicima usluga, po godinama, na lokalnom nivou UŠ	
5.3.2. Obezbjedivanje uslova za proglašenje zaštitnih šuma, na osnovu prethodno izrađenih stručnih osnova za elaborat o zaštitnim šumama i konsultacija sa vlasnicima šuma	5.3.2.1. Obim i promjene površine zaštitnih šuma i šumskog zemljišta, u odnosu na prethodni uređajni period, na nivou ŠP/GJ (za državne i privatne šume)	Karte šuma po namjenama (zaštitne šume) Elaborat za proglašenje zaštitnih šuma
5.3.3. Obezbjedivanje neophodnih budžetskih sredstava za aktivnosti na proglašavanju zaštitnih šuma i za zaštitne mjere u šumama kao i usmjeravanje podsticajnih sredstava i odšteta vlasnicima šuma	5.3.3.1. Obim raspoloživih i iskorištenih sredstava budžeta (za državne šume) odnosno podsticajnih sredstava (za privatne šume) po vrstama aktivnosti i mjera za te svrhe, po godinama, na lokalnom nivou UŠ	Godišnji budžetski program za šumarstvo i izvještaj o njegovoj realizaciji Godišnji program upravljanja Nacionalnih parkova Nacionalni akcioni plan o uvođenju Biodiverziteta
5.3.4. Obezbjedivanje osposobljenosti stručnog kadra za obavljanje poslova vezanih za zaštitne funkcije šuma na lokalnom nivou	5.3.4.1. Broj kadrova, angažovanih na predmetnim poslovima, prikazan po stručnoj spremi i pojedinim godinama, na lokalnom nivou UŠ (za državne i privatne šume) 5.3.4.2. Obim aktivnosti na izgradnji i unaprjeđivanju stručnih kapaciteta kadrova za navedene svrhe, prikazan po vrstama aktivnosti i godinama, na lokalnom nivou UŠ	Sistemizacija UŠ i NP i njena popunjenost
5.3.5. Unaprjeđivanje saradnje sa nadležnim institucijama i obezbjeđivanje učešća zainteresovanih subjekata kod planiranja i praćenja implementacije mjera u zaštitnim šumama, na lokalnom nivou	5.3.5.1. Broj institucija i osoba koje su učestvovala kod tog planiranja i praćenja implementacije, po godinama, na lokalnom nivou UŠ	Izvještaji UŠ

Kriterijum 6: Održavanje i unaprjeđenje socio-ekonomskih funkcija šuma

Pod-kriterijum 6.1: Održavanje i unaprjeđenje ekonomskih funkcija šuma efikasnijim upravljanjem šumama, unaprjeđenjem makro i mikro ekonomike i ekonomske održivosti šumarskog sektora u skladu sa nacionalnom šumarskom politikom, propisima, planovima i programima i tržišnim uslovima

Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
<p>6.1.1 Unaprjeđivanje kapaciteta i efikasnosti upravljanja državnim šumama kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zalaganje za ubrzano razgraničenje državnog i privatnog šumskog posjeda odnosno parcela koje su pod sporom; – efektivnije planiranje i kvalitetnije upravljanje koncesijama, uključujući, između ostalog, nastojanje da se transparentno predstavljaju svi realizovani radovi saglasno ugovoru, kao i godišnje prilagođavanje obima koncesija i visine naknada (u skladu sa propisanom metodologijom); odgovarajuću projektnu, stručnu i savjetodavnu podršku za pravilno, kvalitetno i efikasno vršenje radova; stalno praćenje poslovanja koncesionara i dr.; – kvalitetno i potpuno sprovođenje koncesionih ugovora posebno u segmentu korišćenja drveta niže vrijednosti, neotvorenih šuma kao i blagovremeno izvršavanje finansijskih obaveza koncesionara; – upotrebu ostalih mehanizama za obezbjeđivanje funkcije korišćenja državnih šuma, naročito davanja šumskih radova na izvođenje i prodaju 	<p>6.1.1.1. Udio vlasni ki razgrani enih šumskih parcela, na odgovaraju em lokalnom nivou</p> <p>6.1.1.2. Transparentno predstavljene koncesije na web portalu UŠ, sa prikazom ugovorenih i realizovanih radova shodno ugovoru,</p> <p>6.1.1.3. Prosje ni iznos i promjene visine koncesione naknade za koriš enje šuma, bez izgradnje i održavanja šumskih puteva (€/m³), po godinama, na nivou GJ, prikazan po:</p> <ol style="list-style-type: none"> a) namjeni šuma; b) otvorenosti šuma; c) porijeklu šuma; d) glavnim tipovima šuma i uzgojnim oblicima sastojina; e) glavnim vrstama drve a; f) vrstama sje a. <p>6.1.1.4. Obim novoizgra ene šumske infrastrukture i prosje ni iznos i promjene visine ukalkulisanih troškova šumskih radova i investicija u izgradnju puteva i vlaka (na odgovaraju u jedinicu), po godinama, na nivou GJ</p> <p>6.1.1.5. Obim stru nih i savjetodavnih aktivnosti (po vrstama) i pra enja, koje su obavljene od strane UŠ, na</p>	<p>Katastarska i posedovna dokumenta</p> <p>Godišnji program gazdovanja šumama UŠ</p> <p>Stru ne osnove za koncesioni akt i ugovore</p> <p>Koncesioni ugovori i ankesi koncesionih ugovora</p> <p>Izveštaji o poslovanju koncesionara</p> <p>Mjese ni i godišnji izvještaji i UŠ</p> <p>Izveštaji o uplatama koncesionih naknada, koje priprema UŠ</p> <p>Izveštaji o tehni kom prijemu šumskih puteva</p> <p>Izveštaji o pra enju koncesioanra</p> <p>Posebne analize</p>

<p>drvnih sortimenata, izuzev i prodaju drveta na panju.</p>	<p>lokalnom nivou UŠ</p> <p>6.1.1.6. Procenat (godišnje) realizacije naplata koncesioinih naknada, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>6.1.4.7. Broj i obim sprovedenih licitacija (za izvo enje radova, prodaju drvnih sortimenata, prodaju drveta na panju) na lokalnom nivou UŠ</p>	
<p>6.1.2. Unaprjeđivanje kapaciteta i efikasnosti upravljanja privatnim šumama kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – zalaganje za ubrzano <u>razgraničenje</u> privatnih i državnih šuma; – podsticanjem dobrovoljnog <u>udruživanja</u> privatnih vlasnika šuma (od strane UŠ) za racionalnije zajedničko planiranje i korišćenje privatnih šuma; – obezbjeđivanje (od strane UŠ) <u>izrade</u> sastojinskih inventura i programa gazdovanja za privatne šume kao i izradu izvođačkih projekata za privatne posjede; – kvalitetno <u>spvođenje</u> programa gazdovanja šumama, rješenja za sječū i izvođačkih projekata uz stručnu odnosno savjetodavnu podršku UŠ ili privatnih lica sa licencom i obzbjeđivanje finansijskih podsticaja registrovanim posjedima za efektivno upravljanje, gazdovanje i unaprjeđivanje privatnim šumama; – uvođenje <u>zajedničke prodaje</u> (licitacija) drveta iz privatnih šuma, naročito u saradnji sa UŠ. 	<p>6.1.2.1: Posjedovna struktura privatnih šuma (prikazana po parcelama i klasama) i njene promjene u odnosu na prethodni ure ajni period, na nivou GJ</p> <p>6.1.2.2. Udio vlasni ki razgrani enih privatnih šumskih parcela u odnosu na državne šume, na odgovaraju em lokalnom nivou</p> <p>6.1.2.3. Broj osnovanih udruženja vlasnika šuma i ukupna površina tih šuma, na nivou GJ</p> <p>6.1.2.4. Obim zajedni kog planiranja (izvo a kim projektima) i obim zajedni kog koriš enja privatnih šuma, na nivou GJ</p> <p>6.1.2.5. Obim zajedni kog koriš enja privatnih šuma i susjednih državnih šumskih enklava / parcela od strane udruženja vlasnika šuma, na nivou GJ</p> <p>6.1.2.6. Pokrivenost privatnih šuma sa programima gazdovanja i sa izvo a kim projektima, na nivou GJ</p> <p>6.1.2.7. Obim realizacije planiranih sje a i šumskih radova (po vrstama radova), po godinama, na nivou GJ</p> <p>6.1.2.8. Obim stru nih poslova i savjetodavnih aktivnosti (po vrstama) koje su obavljene od strane (a) UŠ ili (b) privatnih lica sa licencom, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>6.1.2.9. Broj i struktura registrovanih šumskih posjeda, na lokalnom nivou UŠ</p>	<p>Katastar parcela / nekretnina</p> <p>Šumarski informacijski sistem</p> <p>Godišnji programi i izvještaji o gazdovanju šumama</p> <p>Izvo a ki projekti</p>

	<p>6.1.2.10. Obim podsticajnih mjera (po vrstama mjera), koje su primili vlasnici privatnih šuma, po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>6.1.2.11. Broj i obim aktivnosti na organizaciji zajedni ke prodaje drvnih sortimenata, po vrstama akcija (licitacije, ostale), na odgovaraju em lokalnom nivou</p>	
<p>6.1.3. Unaprjeđenje makro i mikro <u>ekonomike šumarstva</u>, naročito kroz unaprjeđenje proizvodne funkcije odnosno korišćenja šuma (veza sa 3.2.1. i 3.2.3, 3.3.1. – 3.3.5., 3.3.7. – 3.3.9.) i povećanje efikasnosti upravljanja šumama (veza sa 6.1.1. – 6.1.2.)</p>	<p>6.1.3.1. Vrijednost proizvedenih/prodatih;</p> <ul style="list-style-type: none"> a) drvnih sortimanata, b) nedrvnih šumskih proizvoda, c) ekosistemske usluge šuma, <p>po njihovim vrstama i godinama, na nivou lokalne jedinice UŠ</p> <p>6.1.3.2. Neto prihodi preduze a, odvojeno za koncesionare i ostala preduze a, po godinama, na nivou lokalne jedinice UŠ</p>	<p>Završni ra uni preduze a</p> <p>Godišnji izvještaji nadležne institucije</p> <p>Posebne analize poslovanja</p>
<p>6.1.4. Poboljšanje <u>ekonomske održivosti šumarstva</u>, kroz povećanje ukupnog prihoda iz šuma (veza sa 6.1.3.) i dodatnu podsticajnu podršku šumarstvu, uz kao preduslov realizovanje potrebnog obima bioloških, tehničkih i drugih investicija u šume, u skladu sa planovima i programima</p>	<p>6.1.4.1: Ukupni finansijski rezultat, prihodi i troškovi (po vrstama prihoda i troškova) iz poslova upravljanja i gazdovanja šumama (sektorski nivo), po godinama, na nivou lokalne jedinice UŠ (odvojeno za državne i privatne šume)</p> <p>6.1.4.2. Troškovi pruženih ekosistemskih „usluga“ šuma društvu (o uvanja biodiverziteta i zaštite habitata; zaštite tla, voda i infrastrukture; rekreacionih usluga i održavanja kulturnih i duhovnih vrednosti šuma), na lokalnom sektorskom nivou</p> <p>6.1.4.3. Stopa pokrivenosti planiranih potreba i izvora sredstava za gazdovanje šumama, po godinama, na nivou lokalne jedinice UŠ (za državne i privatne šume)</p> <p>6.1.4.4. Ukupni iznos planiranih i realizovanih</p>	<p>Godišnji izvještaji UŠ i UVPŠ</p> <p>Posebne ekonomske analize gazdovanja šumama (UŠ i UVPŠ)</p> <p>Godišnji izvještaji Lokalnih zajednica</p>

	<p>budžetskih odnosno podsticajnih sredstava za biološke i tehni ke investicije u šume, po godinama, na nivou lokalne jedinice UŠ (za državne i privatne šume)</p> <p>6.1.4.5. Ukupni iznos realizovanih budžetskih sredstava Lokalne zajednice za podršku izgranje i održavanja šumske infrastrukture i ostalih mjera, u odnosu na opredijeljena sredstva od naknada za koriš enje državnih šuma, po godinama, na nivou lokalne jedinice UŠ</p>	
--	--	--

Pod-kriterijum 6.2: Unaprjeđenje zapošljavanja u šumarstvu kroz povećanu potrebu za vršenje radova odnosno pružanja usluga za potrebe proizvodnih i ostalih funkcija, kao i unaprjeđenje bezbjednosti na radu u šumama, u skladu sa propisima, planovima i programima i posebnim tehničkim standardima		
Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
6.2.1. Kreiranje novih radnih mjesta i korišćenje mogućnosti za nova <u>zapošljavanja</u> (stalna i sezonska) u šumarstvu	6.2.1.1. Broj radnika u šumarstvu, razvrstan po stru noj spremi, starosnoj i polnoj strukturi i njegove promjene po godinama, na lokalnom nivou UŠ	Godišnji statisti ki izvještaji (MONSTAT-a)
<p>6.2.2. Obezbjedivanje <u>zaštite i bezbjednosti na radu</u> u šumama kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – informisanje upošljenih u šumarstvu o rizicima po zdravlje i povredama na radu kao i osposobljavanje za bezbjednost na radu; – primjenu svih potrebnih preventivnih mjera i sredstava zaštite na radu u skladu sa međunarodnim (ILO) konvencijama i nacionalnim propisima; – planiranje, organizovanje i vršenje radova na bezbjedan način. 	<p>6.2.2.1. Broj stru nih kurseva i ostalih aktivnosti na osposobljavanju radnika</p> <p>6.2.2.2. Broj slu ajeva ne/ upotrebe propisanih (HTZ) sredstava od strane radnika u šumi, i promjene po godinama na lokalnom nivou UŠ</p> <p>6.2.2.3. Broj radnika u šumarstvu kojima poslodavac nije obezbjedio odgovaraju eosiguranja, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>6.2.2.4. Broj povreda na radu i smrtnih slu aja u šumarstvu i promjene po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p>	<p>Godišnji programi i izvještaji UŠ</p> <p>Izvještaji ostalih nadležnih institucija</p> <p>Planovi zaštite na radu</p> <p>Izvo a ki projekti</p>

--	--	--

Pod-kriterijum 6.3: Održavanje socijalne funkcije šuma podrške ruralnom razvoju i lokalnom stanovništvu, u skladu sa nacionalnim politikama, propisima i programima		
Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
<p>6.3.1. Obezbeđivanje direktne i indirektne podrške šumarstva <u>ruralnom razvoju i lokalnom stanovništvu</u>, naročito kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – usmjeravanje (50%) sredstava od <u>naknada za korišćenje državnih šuma</u>, na pripadajućem području, u lokalni budžet; – saradnju UŠ sa lokalnim zajednicama u izgradnji i održavanju <u>šumskih puteva</u> od javnog interesa; – podršku UŠ u promociji lokalnog preduzetništva vezanog za šume i šumarstvo. 	<p>6.3.1.1. Doprinos šumarstva i prerade drveta lokalnom bruto društvenom proizvodu, po godinama</p> <p>6.3.1.2. Doprinos šumarstva budžetu Lokalne zajednice, po godinama</p> <p>6.3.1.3. Obim u eš a UŠ u finansiranju izgradnje i održavanja šumskih puteva od javnog interesa , po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>6.3.1.4. Broj osnovanih malih preduze a vezanih za šume, šumarstvo i ekoturizam, na lokalnom nivou UŠ</p>	<p>Godišnji statisti ki izvještaji za lokalni nivo</p> <p>Godišnji izvještaji Lokalnih samouprava</p> <p>Posebne analize</p>
<p>6.3.2. Obezbeđivanje direktne i indirektne podrške šumarstva <u>lokalnom stanovništvu</u> kroz:</p> <ul style="list-style-type: none"> – <u>snabdjevanje drvetom iz državnih šuma (do 10 m³ po domaćinstvu) koje uključuje besplatno sakupljnje ogrjevnog drveta i korišćenje takvog drveta u dubećem stanju (za socijalne slučajeve) kao i kupovinu drveta (po pogodnijim uslovima), u skladu sa zakonom o šumama;</u> – pružanje mogućnosti lokalnom stanovništvu za <u>vršenje radova u državnim šumama</u>; – uključivanje lokalnog stanovništva u planiranje i 	<p>6.3.2.1 Udio stanovništva kome je besplatno odnosno pod pogodnim uslovima obezbje eno drvo iz državnih šuma i obim (fizi ki i finansijski), po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>6.3.2.2. Obim obezbje enog drveta iz državnih šuma (fizi ki i finansijski), po na inu obezbješivanja i godinama, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>6.3.2.3. Broj lokalnih izvo a a radova u državnim šumama i izvršeni obim sje e i radova (fizi ki i finansijski), po godinama, na lokalnom nivou UŠ</p> <p>6.3.2.4. Udio lokalnog stanovništva koje je participiralo</p>	<p>Godišnji programi i izvještaji UŠ</p> <p>Planovi održavanja i izgradnje puteva (UŠ i lokalnih zajednica) i izvještaji o realizaciji</p> <p>Planovi i izvještaji o radu lokalnih udruženja vlasnika šuma</p> <p>Planovi sa podru ja eko-turizma</p> <p>Registar preduze a</p> <p>Ankete lokalnog stanovništva</p>

donošenje odluka u šumarstvu.	u planiranju i donošenju dokumenata iz oblasti šumarstva, po godinama, na lokalnom nivou UŠ	
--------------------------------------	---	--

Pod-kriterijum 6.4: Unaprjeđenje prerade i upotrebe drveta i drvnih proizvoda u skladu sa nacionalnim politikama, mogućnostima i potrebama		
Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
6.4.1. Podsticanje veće stope finalizacije prerade drveta odnosno dodate vrijednosti (za nove proizvode iz drvene biomase veza sa 1.3.3.) na lokalnom nivou	6.4.1.1. Obim prerade drveta po vrstama proizvoda i promjene po godinama, na lokalnom nivou	Godišnji statistički izvještaji
6.4.2. Podsticanje upotrebe drveta i drvnih proizvoda na lokalnom nivou (u energetske svrhe veza sa 1.3.4.)	6.4.2.1. Obim upotrebe drveta i drvnih proizvoda po glavi stanovnika, na lokalnom nivou	

Pod-kriterijum 6.5: Obezbeđivanje održivog korišćenja rekreacionih i ostalih socijalnih funkcija šuma i pružanja tih usluga u skladu sa planovima i programima		
Pod-pod-kriterijum	Indikator	Izvor verifikacije
6.5.1. Obezbeđivanje ekološki prihvatljivog korišćenja rekreacionih i ostalih socijalnih funkcija šuma, u šumama koje su pretežno namjenjene toj svrsi (veza sa 4.4.2. i 4.4.3.), odgovarajućim planiranjem, usmjeravanjem (u ovom okviru obilježavanjem šumskih puteva i staza namjenjenih za rekreaciju), ekološkim osvežavanjem stanovništva, uspostavljanjem tzv. edukativnih šumskih staza i saradnjom sa vlasnicima i korisnicima šuma i Lokalnom	6.5.1.1. Broj posjetioca šuma u rekreacione i ostale socijalne svrhe i promjene po godinama, na odgovarajućem lokalnom nivou 6.5.1.2. Uspostavljenost edukativnih staza na lokalnom nivou UŠ 6.5.1.3. Obim saradnje i promotivnih aktivnosti u navedene svrhe na lokalnom nivou UŠ	Programi gazdovanja šumama Lokalni planovi i strategije razvoja eko-turizma Godišnji izvještaji UŠ Godišnji izvještaji lokalnih turističkih organizacija Izvještaji i planovi sportskih

samoupravom		institucija i organizacija
<p>6.5.2. Obezbjede vanje <u>rekreacionih usluga</u> šuma, naro čito infrastrukturnim opremanjem šuma namjenjenim za rekreaciju, održavanjem rekreativnih šumskih puteva i staza, prilago ćavanjem intenziteta, prostorne i vremenske dinamike šumskih operacija u planiranim rekreacionim područjima, vo ćenjem brige o estetici i drugim socijalnim vrijednostim šuma (veza sa 4.4.2. i 4.4.3.), kao i obezbje ćivanjem ekonomskih uslova (budžetskog finansiranja projekata rekreacije), u saradnji sa vlasnicima i korisnicima šuma i Lokalnom samoupravom</p>	<p>6.5.2.1. Obim izvršenih posebnih mjera / projekata za opremanje šuma u navedene svrhe</p> <p>6.5.2.2. Iznos obezbje ćenih i iskoriš ćenih budžetskih sredstava Lokalne samouprave i korisnika državnih šuma u te svrhe</p>	<p>Izveštaji udruženja planinara, rekreativaca I lovaca</p> <p>Projekti rekreacije</p> <p>Izveštaj o odobrenim grantovima za projekte rekreacije u šumi</p>